

จังหวัดจันทบุรี
Chanthaburi Province

เรามาจันทบุรีทุกครั้ง แล้วเกิดความสบายใจ
จันทบุรีเป็นเมืองที่อุดมสมบูรณ์ ประชาชนอยู่เย็นเป็นสุข
ถ้าเมื่อใดประชาชนเกิดทุกข์ ไม่มีความสุข ย่อมแสดงว่า
ข้าราชการที่ปกครองไม่ดูแลราษฎร ละเลย ขาดการเอาใจใส่

ตราสัญลักษณ์จังหวัดจันทบุรี : รูปกระต่ายอยู่ในดวงจันทร์

รูปกระต่ายอยู่ในดวงจันทร์ เปล่งแสงเป็นประกาย แสงจันทร์ หมายถึงความสวยงาม เยือกเย็น ละมุนละไม เปรียบได้กับความสงบ รื่นรมย์ และร่มเย็นเป็นสุขของภูมิภาคนี้ รูปกระต่ายเป็นสัญลักษณ์ส่วนหนึ่งของดวงจันทร์ ซึ่งชาวไทยทั่วไปเชื่อว่ามีอยู่เช่นนั้นมาแต่ดึกดำบรรพ์เช่นเดียวกับที่จันทบุรีเป็นเมืองโบราณมีชื่อปรากฏอยู่ในพงศาวดารมาตั้งแต่แรกสร้างกรุงศรีอยุธยา

จังหวัดจันทบุรีใช้อักษรย่อว่า "จบ"

ดอกไม้ประจำจังหวัดจันทบุรี : เหลืองจันทบูร

ต้นไม้ประจำจังหวัดจันทบุรี : ต้นจัน

ชื่อวิทยาศาสตร์ : Diospyros decandra Lour.

ชื่อวงศ์ : EBENACEAE

ชื่อพื้นเมือง : จัน จันอิน จันโอ (ทั่วไป) จันขาว จันลูกหอม

ลักษณะทั่วไป : ต้นจันเป็นไม้ยืนต้นสูง 20 เมตร ยอดอ่อนมีขน ใบเป็นใบเดี่ยวเรียงสลับ รูปขอบขนานหรือรูปรี ดอกแยกเพศ เพศผู้เป็นช่อ กลีบดอกเชื่อมติดกันเป็นรูปคนโท สีขาวนวล ดอกเพศเมียเป็นดอกเดี่ยวลักษณะคล้ายกับดอกเพศผู้แต่มีขนาดใหญ่กว่า ผลเป็นผลสดมีสองลักษณะคือ ทรงกลมแป้น เรียกว่าลูกจัน และทรงกลมเรียกว่าลูกอิน เมื่อสุกสีเหลือง มีกลิ่นหอม และกลีบเลี้ยงยังคงติดอยู่

ขยายพันธุ์ : เพาะเมล็ด

ธงประจำจังหวัดจันทบุรี

คำขวัญจังหวัดจันทบุรี

"น้ำตกลือเลื่อง เมืองผลไม้ พริกไทยพันธุ์ดี อัญมณีมากเหลือ เสื่อจันทบูร สมบูรณ์ธรรมชาติ สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช รวมญาติกู้ชาติที่จันทบุรี"

ประวัติความเป็นมา

จังหวัดจันทบุรีเริ่มมีการตั้งเมืองครั้งแรกที่บริเวณหน้าเขาสระบาป ชนพื้นเมืองกลุ่มแรกที่เรียกว่า “ชาวชอง” เข้ามาตั้งรกรากในราวพุทธศตวรรษที่ 18 ซึ่งปัจจุบันผู้ที่สืบเชื้อสายชาวชองดั้งเดิมส่วนใหญ่อาศัยอยู่ที่บ้านคลองพลู อำเภอเขาคิชฌกูฏ ในปี พ.ศ. 2200 จึงได้ย้ายมาสร้างเมืองใหม่ที่บ้านลุ่ม ซึ่งอยู่ทางฝั่งตะวันตกของแม่น้ำจันทบุรี หลังจากที่กรุงศรีอยุธยาเสียแก่พม่า จันทบุรีเป็นเมืองที่สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช เมื่อครั้งยังเป็นพระยาวชิรปราการได้นำกำลังพลตีฝ่าวงล้อมพม่าออกมาทางทิศตะวันออก และยึดเมืองจันทบุรีไว้เป็นเวลา 5 เดือน เพื่อเป็นแหล่งสะสมเสบียงอาหารและลี้พล ก่อนนำกำลังพลกลับไปกอบกู้กรุงศรีอยุธยาในปี พ.ศ. 2310

ต่อมา พ.ศ. 2436 ฝรั่งเศสได้เข้ามายึดครองเมืองจันทบุรีไว้นานถึง 11 ปี จนไทยต้องยอมยกดินแดนฝั่งซ้ายแม่น้ำโขงให้กับฝรั่งเศสเพื่อแลกเมืองจันทบุรีกลับคืนมา จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2476 ได้มีการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดินขึ้นใหม่ เมืองจันทบุรีจึงมีฐานะเป็นจังหวัดจันทบุรีจนถึงปัจจุบัน

ที่ตั้ง และอาณาเขต

จังหวัดจันทบุรี เป็นจังหวัดขนาดกลาง ตั้งอยู่ชายฝั่งทะเลด้านทิศตะวันออกของอ่าวไทย อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร เป็นระยะทางประมาณ 245 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 6,338 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 3,961,250 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 16.6 ของพื้นที่ภาคตะวันออก และร้อยละ 1.8 ของพื้นที่ทั้งประเทศ มีอาณาเขตดังนี้ ทิศเหนือ ติดต่อกับจังหวัดฉะเชิงเทรา และจังหวัดสระแก้ว ทิศใต้ติดกับอ่าวไทย (มีแนวชายฝั่งทะเลยาวประมาณ 87 กิโลเมตร) ทิศตะวันออก ติดต่อกับจังหวัดตราด และจังหวัดพระตะบอง ราชอาณาจักรกัมพูชา (แนวเขตยาวประมาณ 85 กิโลเมตร) ทิศตะวันตก ติดต่อกับจังหวัดระยอง และจังหวัดชลบุรี

ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศแบ่งเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้ (1) ป่าไม้ ภูเขา และเนินสูง อยู่ทางด้านเหนือและตะวันออกของจังหวัด มีจุดสูงสุดของจังหวัดอยู่ที่ยอดเขาสอยดาวใต้ ซึ่งเป็นยอดเขาที่มีความสูงที่สุดในภาคตะวันออก โดยมีความสูง 1,675 เมตร และมีเขตป่าสงวน เขตอุทยานแห่งชาติ เขตห้ามล่าสัตว์ป่า และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า คิดเป็นร้อยละ 29.42 (2) ที่ราบสลับภูเขา อยู่ตอนกลางของจังหวัด คิดเป็นร้อยละ75.04 (3) ที่ราบฝั่งทะเลสลับด้วยเนินเขา และบริเวณป่าชายเลน อยู่ตอนล่างของจังหวัด คิดเป็นร้อยละ 5.54

ลักษณะภูมิอากาศ

จังหวัดจันทบุรีมีสภาพภูมิอากาศเป็นแบบมรสุมเมืองร้อน (Tropical Monsoon Climate) อุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปี 27.4 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 32.2 องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 23.8 องศาเซลเซียส ประกอบด้วย 3 ฤดูกาล ได้แก่ **ฤดูหนาว** เริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ **ฤดูร้อน** เริ่มตั้งแต่กลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม และ**ฤดูฝน** เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม

จังหวัดจันทบุรีเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีฝนมากของประเทศ เนื่องจากลักษณะภูมิประเทศเป็นเทือกเขาสูงประกอบอยู่ใกล้ทะเลจึงได้รับอิทธิพลจากมรสุมตะวันตกเฉียงใต้อย่างเต็มที่ ทำให้มีฝนตกชุกทั่วไป ปริมาณฝนเฉลี่ยย้อนหลัง ปี พ.ศ. 2558 - 2562 อยู่ที่ 2,960 มิลลิเมตร

ตาราง : สถิติปริมาณน้ำฝน และสถิติอุณหภูมิของจังหวัดจันทบุรี ปี พ.ศ. 2558 - 2562

รายการ/ปี	พ.ศ. 2558	พ.ศ. 2559	พ.ศ. 2560	พ.ศ. 2561	พ.ศ. 2562
ฝนรวม (มิลลิเมตร)	2,721.4	3,449.4	3,681.6	2,402.2	2,545.4
จำนวนวันฝนตก (วัน)	157	168	176	178	158
ฝนสูงสุด (มิลลิเมตร)	197.1	181.7	131.9	226.5	102.9
อุณหภูมิสูงสุด (°C)	36.0	37.0	36.5	36.2	36.4
อุณหภูมิต่ำสุด (°C)	18.2	15.4	16.0	18.2	18.0

ที่มา : กรมอุตุนิยมวิทยา กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

การปกครองและประชากร

จังหวัดจันทบุรี แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 10 อำเภอ 76 ตำบล 731 หมู่บ้าน 33 ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 82 แห่ง ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาลเมือง 5 แห่ง เทศบาลตำบล 42 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล 34 แห่ง มีประชากรรวม 537,685 คน เป็นชาย 263,484 คน คิดเป็นร้อยละ 49 เป็นหญิง 274,201 คน คิดเป็นร้อยละ 51

ตาราง : การแบ่งเขตการปกครองในจังหวัดจันทบุรี

ที่	อำเภอ	พื้นที่ (ตร.กม.)	ระยะทางถึงจังหวัด	ตำบล	หมู่บ้าน	อบจ.	เทศบาลเมือง	เทศบาลตำบล	อบต.
1	เมืองจันทบุรี	253,093	-	11	98	1	3	7	4
2	ขลุง	756,038	24	12	90	-	1	6	5
3	ท่าใหม่	612,800	12	14	124	-	1	5	7
4	โป่งน้ำร้อน	926,970	42	5	47	-	-	4	2
5	มะขาม	480,102	13	6	95	-	-	7	-
6	แหลมสิงห์	190,814	32	7	65	-	-	2	4
7	สอยดาว	733,821	72	5	70	-	-	2	4
8	แก่งหางแมว	1,254,125	78	5	66	-	-	1	4
9	นายายอาม	300,017	42	6	67	-	-	3	4
10	เขาคิชฌกูฏ	830,220	28	5	45	-	-	5	-
รวม 10 อำเภอ		6,338,000		76	731	1	5	42	34

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดจันทบุรี , 2562

การศึกษา

การศึกษาจังหวัดจันทบุรี แบ่งเป็น ๕ ระดับ คือ การศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย การศึกษาโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน การศึกษาสังกัดองค์กรปกครองท้องถิ่น มีสถานศึกษาทุกระดับ รวมจำนวน 397 แห่ง โดยมีสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่พร้อมจะผลิตองค์ความรู้และพัฒนาทรัพยากรบุคคลในการรองรับการเติบโตของพื้นที่จังหวัดและภูมิภาครวมถึงการวิจัยและพัฒนา ในพื้นที่จำนวน 3 แห่ง ประกอบด้วย

1. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
2. มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตจันทบุรี
3. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตจันทบุรี

ตาราง : โรงเรียน จำแนกตามสังกัด เป็นรายอำเภอ

อำเภอ	รวม	สังกัด			
		สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาภาคเอกชน	กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น	อื่นๆ
เมืองจันทบุรี	43	29	9	3	2
ขลุง	33	28	2	2	1
ท่าใหม่	38	30	4	4	-
โป่งน้ำร้อน	29	28	1	-	-
มะขาม	14	13	-	-	1
แหลมสิงห์	14	14	-	-	-
สอยดาว	26	22	2	1	1
แก่งหางแมว	21	17	1	-	3
นายายอาม	20	18	2	-	-
เขาคิชฌกูฏ	14	14	-	-	-
รวม	**251**	**213**	**20**	**10**	**8**

ที่มา : สำนักงานสถิติจังหวัดจันทบุรี, 2563

การสาธารณสุข

จังหวัดจันทบุรี มีสถานบริการสาธารณสุขภาครัฐและภาคเอกชน ดังนี้

- โรงพยาบาลศูนย์ จำนวน 1 แห่ง คือ โรงพยาบาลพระปกเกล้า (ระดับ A)
- โรงพยาบาลชุมชน จำนวน 11 แห่ง
- โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จำนวน 105 แห่ง
- โรงพยาบาลเอกชน จำนวน 2 แห่ง
- สถานพยาบาลไม่มีเตียงแผนปัจจุบันสาขาเวชกรรมชั้น 1 จำนวน 70 แห่ง
- สถานผดุงครรภ์ไม่มีเตียงชั้น 1 จำนวน 50 แห่ง
- ร้านขายยาแผนปัจจุบัน จำนวน 115 แห่ง
- ร้านขายยาแผนโบราณ จำนวน 17 แห่ง
- คลินิกแพทย์แผนไทย จำนวน 7 แห่ง

โครงสร้างพื้นฐาน และการเข้าถึงบริการ

<u>การการคมนาคม</u>

จังหวัดจันทบุรี มีการคมนาคมทางบกเพียงอย่างเดียว มีถนนสายหลักและโครงข่ายที่สำคัญ ดังนี้

ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 (ถนนสุขุมวิท) สายบางนา – หาดเล็ก ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของถนน**ทางหลวงสายเอเชีย AH123** (ระยอง-บ้านหาดเล็ก) เข้าสู่จังหวัดจันทบุรี ผ่านไปยังจังหวัดตราด

ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 317 สายปากแซง (จันทบุรี – สระแก้ว) เริ่มจากถนนสุขุมวิทหลักกิโลเมตร 333 ที่อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี ผ่านอำเภอมะขาม อำเภอสอยดาว และอำเภอโป่งน้ำร้อน เข้าสู่จังหวัดสระแก้ว

ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 316 (ถนนรักศักดิ์ชมูล) สายเขาไร่ยา – จันทบุรี เส้นทางหลักที่ใช้เดินทางเข้าสู่ตัวเมืองจันทบุรี

โครงข่ายทางหลวงเชื่อมโยงระหว่างประเทศ ทางหลวงหมายเลข 3193 ตอน แยกทางหลวงหมายเลข 317 (โป่งน้ำร้อน) – ชายแดน/กัมพูชา (บ้านแหลม)

โครงข่ายถนนเพื่อการท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลระดับสากลอย่างยั่งยืน (Scenic Route) ทางหลวงชนบทสาย รย.3736 หรือ ถนนเฉลิมบูรพาชลทิต เข้าสู่จังหวัดจันทบุรี โดยผ่านหาดคุ้งวิมาน จุดชมวิวเนินนางพญา อำเภอนายายอาม สิ้นสุดที่สามแยกเฉลิมบูรพาชลทิตจุดตัดทางหลวงแผ่นดิน 3149 อำเภอแหลมสิงห์

ปัจจุบันจังหวัดจันทบุรีมีสายทางที่อยู่ภายใต้การดูแลของ

แขวงทางหลวงชนบทจันทบุรี จำนวนทั้งสิ้น 37 สายทาง ระยะทาง 627.111 กิโลเมตร โดยส่วนใหญ่เป็นถนนลาดยาง

แขวงทางหลวงจันทบุรี จำนวนทั้งสิ้น 19 สายทาง 25 ตอนควบคุม ระยะทาง 455.277 กิโลเมตร โดยทั้งหมดเป็นถนนลาดยาง

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จากระบบฐานข้อมูลกลางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ในปัจจุบันพบว่า มีจำนวนถนนลูกรัง 3,582 สาย ถนนลาดยาง 1,338 สาย ถนนคอนกรีต 2,972 สาย และถนนอื่น ๆ จำนวน 367 สาย

ไฟฟ้า

ปัจจุบันการให้บริการกระแสไฟฟ้าส่วนภูมิภาคให้บริการกระแสไฟฟ้าแก่ประชาชนครบทุกอำเภอ โดยมีสถานีจ่ายกระแสไฟฟ้าจำนวน 7 แห่ง สามารถจ่ายพลังไฟฟ้าได้สูงสุด จำนวน 270 เมกกะวัตต์ มีจำนวนหมู่บ้านที่มีไฟฟ้าใช้แล้วรวม 719 หมู่บ้าน 203,246 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 98.35 ของหมู่บ้านทั้งหมด หรือร้อยละ 87.14 ของครัวเรือนทั้งหมด คงเหลือครัวเรือนที่ยังไม่มีไฟฟ้าใช้ จำนวน 2,728 ครัวเรือน

ประปา

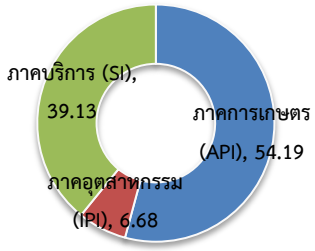
การประปาส่วนภูมิภาคสาขาจันทบุรี และสาขาขลุง รับผิดชอบการจำหน่ายน้ำประปาในพื้นที่จังหวัดจันทบุรี มีพื้นที่ให้บริการ 151 ตารางกิโลเมตร ปัจจุบันมีผู้ใช้น้ำ จำนวน 64,980 ราย และจากระบบฐานข้อมูลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น พบว่า จังหวัดจันทบุรีมีจำนวนครัวเรือนที่มีน้ำประปาใช้ 153,639 ครัวเรือน จำนวนครัวเรือนที่ยังไม่มีน้ำประปาใช้ 43,811 ครัวเรือน

เศรษฐกิจของจังหวัดจันทบุรี

ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดจันทบุรีปี 2561 มีมูลค่าเท่ากับ 120,157 ล้านบาท โดยมีเศรษฐกิจเป็นอันดับ 2 ของกลุ่มจังหวัด อันดับ 5 ของภาคตะวันออก และเป็นอันดับที่ 22 ของประเทศ อัตราการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจ ปี 2561 ขยายตัวร้อยละ 0.7 ขณะที่ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในจังหวัดต่อหัว (GPP Per Capita) มีมูลค่า 217,393 บาท/คน/ปี เป็นอันดับที่ 15 ของประเทศ ซึ่งลดจากปี 2561 ที่มีมูลค่า 254,582 บาทต่อคนต่อปี จัดอยู่อันดับที่ 14 ของประเทศ

โครงสร้างเศรษฐกิจจังหวัดจันทบุรี ขึ้นอยู่กับภาคการเกษตรเป็นสำคัญ โดยมีสัดส่วนร้อยละ 54.19 จำนวน 65,117 ล้านบาท รองลงมาเป็นภาคบริการ ร้อยละ 39.13 จำนวน 47,009 ล้านบาท และภาคอุตสาหกรรม ร้อยละ 6.68 จำนวน 8,032 ล้านบาท

ภาพ : แสดงสัดส่วนโครงสร้างการผลิต ปี พ.ศ. 2561 ณ ราคาประจำปี ของจังหวัดจันทบุรี

มูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคการเกษตร

จากข้อมูลสถิติผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) ณ ราคาประจำปี ภาคการเกษตร ในปี พ.ศ. 2561 ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พบว่า มีมูลค่าจำนวน 65,117 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 54.19 เป็นอันดับสูงสุดของประเทศ

จังหวัดจันทบุรีมีพื้นที่ทำการเกษตร จำนวน 2,285,014 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 57.68 ของพื้นที่ทั้งหมด 3,961,250 ไร่) โดยเป็นพื้นที่ปลูกไม้ผลยืนต้น จำนวน 1,689,279 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 73.93 พืชไร่ 369,515 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 15.86 พืชเกษตรอื่นๆ 193,845 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 8.48 ที่นา 32,140 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 1.41 และสวนผักและไม้ดอก 7,236 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.32

ผลผลิตพืชด้านพืชที่สำคัญ ได้แก่ ทุเรียน ยางพารา ลำไย และมังคุด เป็นต้น

ตาราง : พื้นที่ปลูกพืชสำคัญของจังหวัดจันทบุรี ผลผลิตและผลผลิตเฉลี่ย ปี 2560 – 2562

พืชสำคัญ	เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่)			ผลผลิต (ตัน)			ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ (กก.)		
	2560	2561	2562	2560	2561	2562	2560	2561	2562
ข้าว									
ข้าวนาปี	14,045	13,697	13,330	4,884	5,045	4,880	356	369	366
พืชไร่									
มันสำปะหลัง	76,981	49,855	18,927	260,655	169,916	66,701	3,386	3,408	3,524
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	11,897	11,599	9,117	7,818	8,178	6,343	657	705	696
อ้อยโรงงาน	5,031	5,971	5,754	45,783	66,817	57,829	9,100	11,190	10,050
สับปะรดโรงงาน	1,005	653	527	4,141	2,748	2,067	4,120	4,208	3,922
สวนไม้ผล ไม้ยืนต้น									
ยางพารา	535,714	544,864	537,907	108,264	102,979	104,892	202	189	195
ลำไย	183,294	200,062	208,453	344,370	279,609	279,776	1,879	1,398	1,342
ทุเรียน	173,672	181,960	190,728	284,874	279,075	339,292	1,640	1,534	1,779
มังคุด	129,537	129,807	130,133	107,138	36,356	125,834	827	280	967
เงาะ	56,491	55,455	54,757	94,324	85,915	96,326	1,670	1,549	1,759
ลิ้นจี่	1,988	1,943	1,052	1,081	1,082	n/a	544	929	n/a
ปาล์มน้ำมัน	22,245	24,382	24,692	51,051	52,058	54,199	2,106	2,135	2,195
มะพร้าว	1,195	1,195	1,553	582	580	907	487	485	584
พริกไทย	3,576	3,824	3,694	2,450	1,946	2,143	685	509	580

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดจันทบุรี 2562 หมายเหตุ : n/a ไม่มีข้อมูล

ผลผลิตด้านประมงที่สำคัญ เนื่องจากพื้นที่จังหวัดจันทบุรีติดชายฝั่งทะเล ทำให้การผลิตในสาขาประมงมีบทบาทที่สำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของพื้นที่ โดยสัตว์น้ำที่เพาะเลี้ยงหลัก คือ กุ้งขาวแวนนาไมและกุ้งกุลาดำซึ่งในจังหวัดจันทบุรีมีพื้นที่เพาะเลี้ยงคิดเป็นร้อยละ 4.02 ของพื้นที่เกษตรกรรมทั้งหมด โดยพื้นที่เพาะเลี้ยงจะกระจายตัวอยู่ในแหล่งเพาะเลี้ยงสำคัญ คือ บริเวณอ่าวคุ้งกระเบน อำเภอท่าใหม่ อำเภอนายายอาม อำเภอแหลมสิงห์ และอำเภอขลุง

ตาราง : เนื้อที่เพาะเลี้ยง ผลผลิต และผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ กุ้งของจังหวัดจันทบุรี ปี 2560 - 2562

ผลผลิตกุ้ง/ปี	2560	2561	2562
เนื้อที่เพาะเลี้ยง (ไร่)	2,025	1,882	1,838
ผลผลิต (ตัน)	26,021	17,736	17,550
ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ (กก.)	21,733	15,857	12,398

ที่มา : สำนักงานประมงจังหวัดจันทบุรี , 2563

<u>มูลค่าผลิตภัณฑ์นอกภาคเกษตร</u>

ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) ณ ราคาประจำปี นอกภาคการเกษตร ในปี พ.ศ. 2561 ของ สศช. พบว่า มีมูลค่าจำนวน 55,041 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 45.81 ประกอบด้วย ภาคบริการ มีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 39.13 และภาคอุตสาหกรรม มีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 6.68

<u>อุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ</u>

จังหวัดจันทบุรีมีชื่อเสียงในด้านการเจียระไนพลอย รวมถึงการเป็นผู้นำในการเผาพลอยเพื่อเพิ่มมูลค่ามาตั้งแต่อดีต ซึ่งนับว่าเป็นความได้เปรียบในเชิงแข่งขันที่จะทำให้ไทยก้าวไปเป็นศูนย์กลางอัญมณีของโลก โดยมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับอัญมณีฯ ประกอบด้วย ด้านอุตสาหกรรมการผลิต จากกิจกรรม การผลิตเครื่องประดับจากเพชรพลอย และการเจียระไนพลอย ด้านการขายส่งฯ จากกิจกรรมการขายส่งพลอยและหินมีค่าและกิจกรรมร้านขายปลีกทองคำ ทองรูปพรรณ และเครื่องเพชรพลอย โดยมีการจ้างงานกว่า 50,000 คน

ปัจจุบันจังหวัดจันทบุรีเป็นศูนย์กลางการซื้อขายอัญมณีแหล่งใหญ่ที่สุดในประเทศไทยและภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีแหล่งการค้าอัญมณีและเครื่องประดับของจังหวัดจันทบุรี ทำรายได้ให้กับจังหวัดปีละกว่าหมื่นล้านบาท

ตาราง : มูลค่าการค้าอัญมณีและเครื่องประดับ

รายการ	พ.ศ.2559	พ.ศ.2560	พ.ศ.2561
โครงสร้างการตลาดของคลัสเตอร์อัญมณีและเครื่องประดับจันทบุรี :			
- สินค้าอัญมณีประเภทพลอย 90%	35,146.81	38,207.51	36,813.12
- เครื่องประดับ 10%	781.04	849.06	818.07
รวมมูลค่าการค้าอัญมณีและเครื่องประดับจังหวัดจันทบุรี	**35,927.85**	**39,056.56**	**37,631.19**

ที่มา : สำนักงานพาณิชย์จังหวัดจันทบุรี, 2563 หน่วย : ล้านบาท

โดยมูลค่าการค้าอัญมณีและเครื่องประดับจังหวัดจันทบุรี ในปี 2561 เท่ากับ 37,631.19 ล้านบาท มีแหล่งการค้าที่สำคัญ ได้แก่

1. ตลาดค้าพลอยซอยกระจ่าง เป็นตลาดค้าพลอยดิบ/พลอยก้อน/พลอยเม็ด โดยมีพ่อค้าจากต่างชาติ เช่น อินเดีย อาฟริกา จีน มาตั้งโต๊ะรับซื้อ

2. ย่านการค้าอัญมณีถนนศรีจันท์ อยู่ติดกับตลาดค้าพลอยซอยกระจ่าง

3. ศูนย์ส่งเสริมอัญมณีและเครื่องประดับจันทบุรี ตั้งอยู่เลขที่ 1/29 ถนนมหาราช ตำบลตลาด อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี เป็นอาคารที่จังหวัดสร้างขึ้น ภายในอาคารมีพิพิธภัณฑ์อัญมณี ห้องชมภาพยนตร์สามมิติ และศูนย์ปฏิบัติการวิเคราะห์อัญมณี มหาวิทยาลัยบูรพา ให้บริการตรวจวิเคราะห์อัญมณีและออกใบรับรองฯ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ซื้อ

4. ศูนย์จำหน่ายอัญมณีและเครื่องประดับ เคพี จิวเวลรี่ เซ็นเตอร์

<u>การค้าชายแดน</u>

จังหวัดจันทบุรีมีพื้นที่ติดกับจังหวัดพระตะบอง และจังหวัดไพลิน ราชอาณาจักรกัมพูชา ระยะทาง 85 กิโลเมตร โดยมีช่องทางการค้า 5 จุด อยู่ในพื้นที่อำเภอสอยดาว 2 จุด และอำเภอโป่งน้ำร้อน จำนวน 3 จุด ดังนี้

จุดผ่านแดนถาวรบ้านแหลม ตำบลเทพนิมิต อำเภอโป่งน้ำร้อน ติดกับบ้านกร็อมเรียง อำเภอกร็อมเรียง จังหวัดพระตะบอง (ห่างจากตัวเมืองจันทบุรี 75 กม. และห่างจากตัวเมืองพระตะบอง 115 กม.)

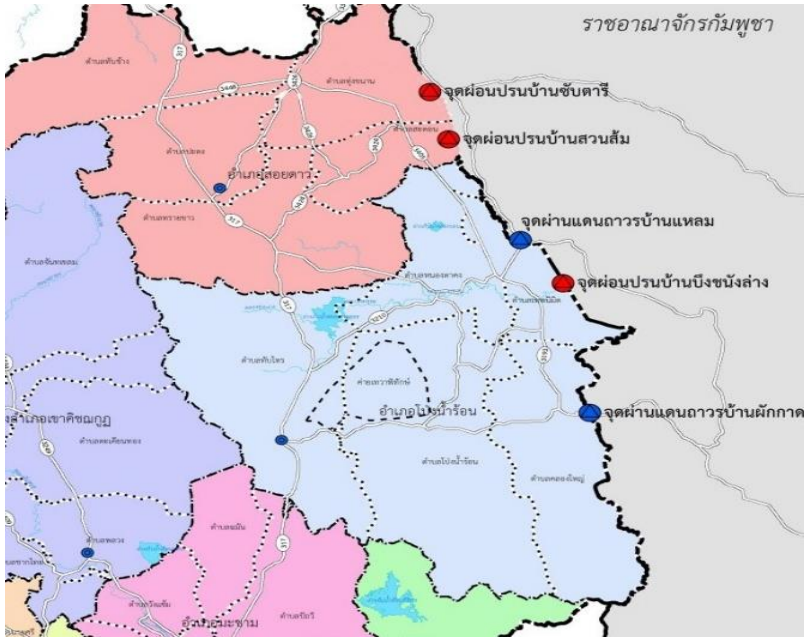
จุดผ่านแดนถาวรบ้านผักกาด ตำบลคลองใหญ่ อำเภอโป่งน้ำร้อน ติดกับ ช่องพรม (หรือปรม) บ้านโอคอม ตำบลตรึงไกร อำเภอสลักกาว จังหวัดไพลิน (ห่างจากตัวเมืองจันทบุรี 70 กม. ห่างจากตัวเมืองไพลิน 25 กม. และห่างจากเมืองพระตะบอง ประมาณ 104 กม.)

จุดผ่อนปรนบ้านสวนส้ม ตำบลสะตอน อำเภอสอยดาว ติดกับ บ้านโอลั๊ว อำเภอกร็อมเรียง จังหวัดพระตะบอง

จุดผ่อนปรนบ้านซับตารี ตำบลทุ่งขนาน อำเภอสอยดาว ติดกับบ้านโอลำดวน อำเภอพนมปรึก จังหวัดพระตะบอง

จุดผ่อนปรนบ้านบึงชะนังล่าง อำเภอโป่งน้ำร้อน ติดกับ บ้านสวายเวง อำเภอกร็อมเรียง จังหวัดพระตะบอง

ภาพ : แผนที่แสดงจุดผ่านแดนถาวรและจุดผ่อนปรนการค้าชายแดนไทย – กัมพูชา จังหวัดจันทบุรี

ตาราง : มูลค่าการค้าชายแดนไทย – กัมพูชา ณ ด่านศุลกากรจังหวัดจันทบุรี ปี 2558 - 2562

การค้าชายแดน	มูลค่า (ล้านบาท)					อัตราการเจริญเติบโต (ร้อยละ) ปี 58-62	อัตราการเจริญเติบโต (ร้อยละ) ปี 61-62
	ปี 2558	ปี 2559	ปี 2560	ปี 2561	ปี 2562		
มูลค่ารวม	13,041.23	15,894.34	12,677.64	12,097.25	15,568.19	6.44	28.7
ส่งออก	12260.28	14410.82	11,491.73	10,764.52	14,197.06	5.71	31.9
นำเข้า	780.95	1,483.51	1,207.91	1,332.73	1,371.13	21.15	2.9
ดุลการค้า	11,479.33	12,927.31	10,283.82	9,431.79	12,825.93	4.97	36.0

ที่มา : สำนักงานพาณิชย์จังหวัดจันทบุรี 2563

การท่องเที่ยว

จังหวัดจันทบุรีมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ มีความหลาหลาย และมีความโดดเด่นไม่ว่าจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงาม ทั้งทะเล ภูเขา น้ำตก รวมถึงแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ โบราณสถาน และเรื่องราวน่าสนใจทรงคุณค่ากับภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้รับการสืบทอดมาช้านาน โดยในปี 2562 จังหวัดจันทบุรี มีผู้เยี่ยมเยือน 2,525,429 คน แบ่งออกเป็น นักท่องเที่ยว 1,787,728 คน เป็นชาวไทย 2,430,354 คน ชาวต่างประเทศ 95,075 คน และมีรายได้จากท่องเที่ยว 8,831.86 ล้านบาท

โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP)

ในปี 2563 จังหวัดจันทบุรี มีผลิตภัณฑ์ จำนวน 839 ราย/กลุ่ม รวม 3,107 ผลิตภัณฑ์ แบ่งประเภทผลิตภัณฑ์ มี 5 ประเภท (ข้อมูล ณ วันที่ 30 มิถุนายน 2563) ดังนี้

- ประเภทอาหาร จำนวน 1,086 ผลิตภัณฑ์
- ประเภทเครื่องดื่ม จำนวน 185 ผลิตภัณฑ์
- ประเภทผ้า เครื่องแต่งกาย จำนวน 1,082 ผลิตภัณฑ์
- ประเภทของใช้ ของตกแต่ง จำนวน 276 ผลิตภัณฑ์
- ประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จำนวน 477 ผลิตภัณฑ์

รายได้การจำหน่าย OTOP ปี พ.ศ. 2560 – 2562

ปี พ.ศ.	รายได้การจำหน่าย OTOP (บาท)
2560	1,476,417,991.00
2561	1,779,172,901.00
2562	2,200,167,873.00

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดจันทบุรี, 2562

เศรษฐกิจระดับครัวเรือน

รายได้ของครัวเรือน ปี 2562 มีรายได้เฉลี่ยเดือนละ 28,114 บาท ส่วนใหญ่เป็นรายได้จากการทำงาน ร้อยละ 77 ได้แก่ กำไรสุทธิจากการทำการเกษตรร้อยละ 48.4 ค่าจ้างและเงินเดือนร้อยละ 31.7 และกำไรสุทธิจากการทำธุรกิจร้อยละ 19.9 และมีรายได้ที่ไม่ได้เกิดจากการทำงาน เช่น เงินที่ได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นนอกครัวเรือน/รัฐร้อยละ 10.4 รายได้จากทรัพย์สิน เช่น ดอกเบี้ยร้อยละ 0.5

ค่าใช้จ่ายของครัวเรือน ปี 2562 มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยเดือนละ 19,813 บาท หรือคิดเป็นร้อยละ 70.47 ของรายได้ เป็นค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคในครัวเรือนสูงถึงร้อยละ 90.93 คือ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอาหารและเครื่องดื่ม ร้อยละ 35.63 รองลงมาเป็นค่าเดินทาง และการสื่อสาร ร้อยละ 28.53 ที่อยู่อาศัยเครื่องแต่งบ้านและเครื่องใช้ภายในบ้านร้อยละ 22.68 ค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล/เครื่องนุ่งห่ม/รองเท้า ร้อยละ 6.40 การบันเทิง การอ่านและกิจกรรมทางศาสนา ร้อยละ 1.96 การศึกษา ร้อยละ 1.66 เวชภัณฑ์/ค่ารักษาพยาบาล ร้อยละ 1.10 การจัดงานพิธีในโอกาสพิเศษ ร้อยละ 0.37 สำหรับค่าใช้จ่ายที่ไม่เกี่ยวกับการอุปโภคบริโภค เช่นค่าภาษี ของขวัญเบี้ยประกันภัยซื้อสลากกินแบ่ง/หวยดอกเบี้ยสูงถึงร้อยละ 9.07

หนี้สินของครัวเรือน ปี 2562 มีหนี้สินเฉลี่ย 144,098 บาท หรือประมาณ 5.13 เท่าของรายได้ โดยส่วนใหญ่เป็นการก่อหนี้เพื่อใช้ในครัวเรือน คือ หนี้เพื่อใช้ในการอุปโภคบริโภคร้อยละ 44.3 รองลงมาใช้ในการซื้อบ้านและที่ดินร้อยละ 7.3 และหนี้เพื่อใช้ในการศึกษามีเพียงร้อยละ 0.5 สำหรับหนี้เพื่อใช้ในการลงทุนและอื่น ๆ ร้อยละ 48 พบว่า ส่วนใหญ่เป็นหนี้เพื่อใช้ทำการเกษตรสูงถึงร้อยละ 39.9 และทำธุรกิจร้อยละ 8.1 เมื่อพิจารณาตามอาชีพ พบว่า ครัวเรือนของผู้ประกอบธุรกิจของตนเองที่ไม่ใช่การเกษตรมีหนี้สินเฉลี่ยสูงมากถึง 4,956,603,010.56 บาท

ด้านสังคมและความมั่นคง

1. สถานการณ์แรงงานจังหวัดจันทบุรี ไตรมาส 1 ปี 2563 (มกราคม – มีนาคม พ.ศ. 2563)

ประชากรและกำลังแรงงานที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป 466,532 คน เป็นชาย 226,393 คน คิดเป็นร้อยละ 48.53 เป็นหญิง 240,139 คน คิดเป็นร้อยละ 51.47 เป็นผู้อยู่ในกำลังแรงงาน 357,215 คน เป็นผู้มีงานทำ 357,215 คน ผู้ว่างงาน 0 คน ผู้ที่รอฤดูกาล 0 คน

การมีงานทำ จากการสำรวจการมีงานทำของประชากรผู้มีงานทำ ทั้งหมด 357,215 คน พบว่าทำงานในภาคเกษตร 175,749 หรือร้อยละ 49.20 และนอกภาคเกษตร 181,466 คน หรือร้อยละ 50.80

อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ คณะกรรมการค่าจ้างได้กำหนดให้พื้นที่จังหวัดจันทบุรีมีอัตราค่าจ้างขั้นต่ำเท่ากับ 323 บาทต่อวัน มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2563

แรงงานต่างด้าว ที่เข้ามาทำงานถูกต้องตามกฎหมาย 1,708 คน แบ่งเป็นประเภทตลอดชีพ 1 คน ประเภทชั่วคราว (มาตรา 9) 1,381 คน (ร้อยละ 80.85) และประเภทมาตรา 13 ยกเว้นมติ ครม. (4) และ (5) 326 คน (ร้อยละ 19.09)

แรงงานต่างด้าวที่อนุญาตให้ทำงานตามมติ ครม. เป็นแรงงานที่ได้รับอนุญาตให้ทำงานเป็นการชั่วคราว 3 สัญชาติ คือ พม่า ลาว กัมพูชา เพื่อทดแทนการขาดแคลนแรงงานในจังหวัด มีจำนวน 3,795 คน โดยแบ่งเป็นสัญชาติพม่า 1,074 คน (ร้อยละ 28.30) สัญชาติลาว 828 คน (ร้อยละ 21.82) และสัญชาติกัมพูชา 1,893 คน (ร้อยละ 49.88)

2. ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

สาธารณภัย ข้อมูลการเกิดสาธารณภัยปี 2562 ด้านปัญหาช้างป่า ที่ออกมาหากินในพื้นที่อำเภอแก่งหางแมว สอยดาว โป่งน้ำร้อน ซึ่งสร้างความเดือดร้อนแก่เกษตรกรในพื้นที่อย่างมากเนื่องจากช้างป่าออกมาหากินใกล้ที่อยู่อาศัยของราษฎรและมักเกิดปัญหาทำร้ายประชาชนได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิต รวมทั้งพืชสวนพืชไร่ เสียหาย และอุทกภัย รองลงมือ คือด้านวาตภัย ส่วนใหญ่เกิดกับสวนผลไม้

ตาราง : ข้อมูลการเกิดสาธารณภัยจังหวัดจันทบุรี ปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 - 2562 (จำนวนครั้ง)

ปีงบประมาณ	วาตภัย	ช้างป่า	อุทกภัย	ภัยแล้ง	อัคคีภัย	น้ำกัดเซาะ
2560	49	45	16	-	3	1
2561	77	63	25	-	2	-
2562	54	59	5	-	9	-

ที่มา : สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดจันทบุรี, 2563

อุบัติเหตุ ในปี พ.ศ. 2563 จังหวัดจันทบุรีมีผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนน จำนวน 170 ราย (ข้อมูล 3 ฐาน ณ เดือนพฤษภาคม 2563) อัตราการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนนมีแนวโน้มสูงขึ้นต่อเนื่องทุกปี ซึ่งอัตราการเสียชีวิตต่อแสนประชากร ในปี 2562 อยู่ที่ 10.229 อยู่ในอันดับที่ 3 ในค่าเฉลี่ยระดับประเทศ

ตาราง : อัตราผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนน ต่อประชากรแสนคน

ปีงบประมาณ	อัตราผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนน ต่อประชากรแสนคน
2560	38.77
2561	46.20
2562	55.29

ที่มา : สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดจันทบุรี, 2563

คดีอาญา จากข้อมูลทางสถิติของจังหวัดจันทบุรี ในปี พ.ศ. 2562 พบว่า คดีความผิดที่รัฐเป็นผู้เสียหายที่ได้รับแจ้งความและที่จับกุมได้ รวม 7,293 คดี เป็นประเภทคดีที่รัฐเป็นผู้เสียหายร้อยละ 89.30 คดีความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ร้อยละ 5.67 คดีฐานความผิดพิเศษร้อยละ 2.46 คดีความผิดเกี่ยวกับชีวิตร่างกาย และเพศร้อยละ 2.55

4. คุณภาพชีวิตของประชาชน

ผลการจัดเก็บข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ปี 2562 ของสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดจันทบุรี พบว่า มีครัวเรือนที่ไม่ผ่านเกณฑ์เรื่องรายได้ ในพื้นที่ 8 อำเภอ 37 ตำบล จำนวน 375 ครัวเรือน ครัวเรือนที่พัฒนาได้ 68 ครั้งเรือน ครัวเรือนที่ต้องสงเคราะห์ 86 ครัวเรือน ครัวเรือนที่ตาย/ย้ายออก 9 ครัวเรือน และ ครัวเรือนที่ไม่ขอรับความช่วยเหลือ 212 ครัวเรือน

จังหวัดจันทบุรี มีกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง 762 กองทุน เป็นหมู่บ้าน 731 กองทุน ชุมชน 31 กองทุน

5. ดัชนีความก้าวหน้าของคน (Human Achievement Index – HAI)

จากข้อมูลดัชนีความก้าวหน้าของคน ประจำปี 2562 ของ สศช. พบว่า จังหวัดจันทบุรีมีการพัฒนาคนในภาพรวม อยู่ลำดับที่ 30 จาก 77 จังหวัดทั่วประเทศ (ดัชนี HAI = 0.6208) ซึ่งมีความก้าวหน้าการพัฒนาคนใกล้เคียงกับปี 2560 (ดัชนี HAI = 0.6206)

เมื่อพิจารณาดัชนีย่อย พบว่า การพัฒนาคมนามคมและการสื่อสาร มีความก้าวหน้ามากที่สุด คือ มีค่าดัชนี 0.6464 รองลงมาเป็นด้านการศึกษา ชีวิตการงาน การมีส่วนร่วม รายได้ สุขภาพ และที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม ตามลำดับ ส่วนด้านชีวิตครอบครัวและชุมชนมีความก้าวหน้าน้อยที่สุด คือ มีค่าดัชนี 0.5684

ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ทรัพยากรป่าไม้

จังหวัดจันทบุรี เป็นจังหวัดที่มีความอุดมสมบูรณ์ทางด้านทรัพยากรป่าไม้ มีเนื้อที่ป่าไม้จำนวน 1,297,317.36 ไร่ หรือประมาณร้อยละ 32.75 ของพื้นที่จังหวัด ประเภทของป่าไม้ส่วนใหญ่ เป็นป่าดงดิบหรือป่าดิบชื้น ป่าเบญจพรรณ ป่าชายเลนหรือป่าโกงกาง ประกอบด้วย

- ป่าสงวนแห่งชาติ 18 แห่ง เช่น ป่าจัน-ตาแป๊ะ ป่าเขาวังแจง ป่าเขาลูกช้าง ป่าเขาแกรด ป่าเขาสุกิม และป่าปัถวี

- อุทยานแห่งชาติ 3 แห่ง คือ อุทยานแห่งชาติเขาคิชฌกูฏ อุทยานแห่งชาติน้ำตกพลิ้ว และอุทยานแห่งชาติเขาชะเมา - เขาวง

- วนอุทยาน 1 แห่ง คือ วนอุทยานเขาแหลมสิงห์

- เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า 3 แห่ง คือ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาสอยดาว เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤาไน และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าคลองเครือหวายเฉลิมพระเกียรติ

- เขตห้ามล่าสัตว์ป่า 1 แห่ง คือ เขตห้ามล่าสัตว์ป่าคุ้งกระเบน

ทรัพยากรดิน

ทรัพยากรดินมีความอุดมสมบูรณ์สูงมาก ส่วนใหญ่เป็นดินที่เกิดจากการสลายตัวของหินปูน ทำให้ดินมีความเป็นด่างเหมาะแก่การปลูกผลไม้ ดินมีลักษณะเป็นดินตื้นถึงลึกอันเนื่องมาจากสภาพภูมิประเทศสามารถระบายน้ำออกได้ดีถึงดีมาก อย่างไรก็ตามจังหวัดจันทบุรีมีพื้นที่ดินที่ไม่เหมาะสมกับการทำเกษตรประมาณ 3,000 ตารางกิโลเมตร โดยปัญหาทรัพยากรดินที่พบมากที่สุด คือ ดินเค็มในบริเวณชายฝั่งทะเล ดินเปรี้ยว ดินทราย และดินตื้น

ทรัพยากรน้ำ

จังหวัดจันทบุรีมีแม่น้ำสำคัญ จำนวน 4 สาย ประกอบด้วย แม่น้ำพังราด แม่น้ำวังโตนด แม่น้ำจันทบุรี แม่น้ำเวฬุ

ระบบชลประทาน จังหวัดจันทบุรีมีพื้นที่ชลประทานทั้งหมด 218,046 ไร่ ส่วนใหญ่เป็นโครงการป้องกันน้ำเค็ม และเก็บกักน้ำจืด ในลำคลองและอ่างเก็บน้ำ โดยมีแหล่งเก็บน้ำที่สำคัญ ดังนี้

ที่	อ่างเก็บน้ำ/เขื่อน ประตูระบายน้ำ/ฝาย	สถานที่ตั้ง			ความจุเก็บกัก (ล้าน ลบ.ม)
		หมู่บ้าน	ตำบล	อำเภอ	
1	โครงการฝายคลองพลับพลา	-	ต.พลับพลา	อ.เมือง	0.03
2	โครงการ ปตร.คลองพลิ้ว	-	ต.พลิ้ว	อ.แหลมสิงห์	0.06
3	โครงการฝายยางจันทบุรี	-	ต.ท่าช้าง	อ.เมือง	4.20
4	โครงการ ทรบ.อ่าวคุ้งกระเบน	-	ต.คลองขุด	อ.ท่าใหม่	-
5	โครงการ ปตร.คลองวังโตนด	-	ต.ท่าใหม่	อ.ท่าใหม่	10.80
6	โครงการ ทรบ.คลองบ้านกล้วย	-	ต.ช้างข้าม	อ.นายายอาม	0.06
7	โครงการอ่างเก็บน้ำคลองประแกด	-	ต.พวา	อ.แก่งหางแมว	60.260
8	โครงการอ่างเก็บน้ำคลองศาลทราย	-	ต.คลองพลู	อ.เขาคิชฌกูฏ	12.000
9	โครงการอ่างเก็บน้ำคลองบอน	-	ต.หนองตาคง	อ.โป่งน้ำร้อน	2.500
10	โครงการอ่างเก็บน้ำคลองพระพุทธ	-	ต.ทับไทร	อ.โป่งน้ำร้อน	78.510

ที่	อ่างเก็บน้ำ/เขื่อน ประตูระบายน้ำ/ฝาย	สถานที่ตั้ง			ความจุเก็บกัก (ล้าน ลบ.ม)
		หมู่บ้าน	ตำบล	อำเภอ	
11	โครงการฝายคลองทรายขาว	-	ต.ทรายขาว	อ.สอยดาว	-
12	โครงการฝายยางท่าระม้า	-	ต.ท่าหลวง	อ.มะขาม	0.83
13	เขื่อนคีรีธาร (พพ.)	-	ต.บ่อเวฬ	อ.ขลุง	76.000
14	เขื่อนบ้านพลวง (พพ.)	-	ต.พลวง	อ.เขาคิชฌกูฏ	80.000
16	โครงการประตูระบายน้ำทุ่งเบญจา	-	ต.ทุ่งเบญจา	อ.ท่าใหม่	2.000

ที่มา : โครงการชลประทานจันทบุรี, 2563

ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

- พื้นที่ชายฝั่งทะเล จังหวัดจันทบุรีมีพื้นที่ชายฝั่งยาวประมาณ 104.04 กิโลเมตร ชายฝั่งทะเลของจังหวัดจันทบุรีมีหลายประเภท เช่น ชายฝั่งหิน หาดทราย ที่ราบน้ำขึ้นถึงและพรุ แต่ชายฝั่งส่วนมากเป็นที่ราบน้ำท่วมถึง ป่าชายเลนครอบคลุมพื้นที่ชายฝั่งตั้งแต่อำเภอแหลมสิงห์ อำเภอขลุง อำเภอท่าใหม่ และอำเภอเมือง มีป่าสงวนแห่งชาติที่เป็นป่าชายเลน 6 แห่ง

- พื้นที่ป่าชายเลน จังหวัดจันทบุรีมีพื้นที่ป่าชายเลน 205,336.94 ไร่ กระจายในพื้นที่อำเภอขลุง 88,209.22 ไร่ อำเภอแหลมสิงห์ 41,370.13 ไร่ อำเภอเมืองจันทบุรี 23,962.84 ไร่ อำเภอท่าใหม่ 7,821.96 ไร่ อำเภอนายายอาม 13,872.75 ไร่

- แนวปะการัง จังหวัดจันทบุรี มีพื้นที่แนวปะการัง 448.75 ไร่ พบมากในบริเวณหาดเจ้าหลาว อำเภอท่าใหม่ สภาพของแนวปะการังส่วนใหญ่อยู่ในระดับเสื่อมโทรมมากถึงสมบูรณ์ปานกลาง โดยมีปะการังชนิดเด่น ได้แก่ ปะการังโขด ปะการังวงแหวน ปะการังสมองใหญ่ ปะการังช่องเหลี่ยม ปะการังสมองร่องยาง

- แหล่งหญ้าทะเล จากผลการศึกษาโครงการ UNEP GEF และการสำรวจของศูนย์วิจัยทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอ่าวไทยฝั่งตะวันออก จังหวัดจันทบุรีมีแหล่งหญ้าทะเลบริเวณ ปากแม่น้ำพังราด พบ 1 ชนิด คือ หญ้ากุยช่ายเข็ม อ่าวคุ้งกระเบน พบ 6 ชนิด ได้แก่ หญ้าคาทะเล หญ้ากุยช่ายเข็ม หญ้ากุยช่ายทะเล หญ้าเงาใส หญ้าใบมะกรูด และหญ้าใบมะกรูดเล็ก และอ่าวหมูน้อย พบ ๒ ชนิด คือ หญ้ากุยช่ายเข็ม และหญ้ากุยช่ายทะเล

คุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน

แม่น้ำจันทบุรี จากการประเมินจากมาตรฐานคุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดิน พบว่า คุณภาพน้ำส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์พอใช้คิดเป็นร้อยละ 62.50

แม่น้ำพังราด จากการประเมินจากมาตรฐานคุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดิน พบว่า คุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์พอใช้ คิดเป็นร้อยละ 50 และอยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรม คิดเป็นร้อยละ 50

คลองภักดีรำไพ จากการประเมินจากมาตรฐานคุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดิน พบว่า คุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์พอใช้– เสื่อมโทรม ส่วนปริมาณโลหะหนัก พบว่า มีค่าไม่เกินมาตรฐาน คุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดิน

คุณภาพน้ำทะเลชายฝั่ง

จากข้อมูลการตรวจสอบคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่งของ สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 13 (ชลบุรี) พบว่าในปี 2560 มีคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่งอยู่ในเกณฑ์ดีมาก มีร้อยละ 84 เพิ่มขึ้นจาก ปี 2559 ที่เท่ากับ 81 จัดอยู่ในอันดับ 1 ของประเทศ และเมื่อพิจารณาในช่วงปี 2558 – 2560 พบว่า คุณภาพน้ำทะเลชายฝั่งมีแนวโน้มดีขึ้น

ขยะ

จังหวัดจันทบุรีมีขยะมูลฝอยเกิดขึ้นโดยเฉลี่ย 593.09 ตันต่อวัน แบ่งเป็นขยะมูลฝอยที่ได้รับการกำจัดอย่างถูกต้อง 227.71 ตันต่อวัน คิดเป็นร้อยละ 38.39 นำกลับไปใช้ประโยชน์ 267.57 ตันต่อวัน คิดเป็นร้อยละ 45.11 มีสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย 20 แห่ง แบ่งเป็น สถานที่กำจัดขยะที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ 2 แห่ง และสถานที่กำจัดขยะที่ไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ 18 แห่ง

สรุปประเด็นปัญหาและความต้องการเชิงพื้นที่

จังหวัดจันทบุรี ได้วิเคราะห์ประเด็นปัญหาและความต้องการเชิงพื้นที่จากส่วนราชการที่เกี่ยวข้องและตามแผนพัฒนาอำเภอ (พ.ศ. 2561 - 2565) โดยอำเภอได้นำกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาของจังหวัด (Top down) มาเป็นกรอบการพัฒนาในระดับอำเภอ และประมวลปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ (Bottom-up) ผ่านการประสานข้อมูลจากแผนพัฒนาหมู่บ้าน แผนชุมชน หรือแผนชุมชนระดับตำบล รวมทั้งแผนงาน/โครงการจากภาคส่วนต่าง ๆ โดยสรุปประเด็นปัญหาและความต้องการในภาพรวม ดังนี้

1. ปัญหาด้านการเกษตร

1.1 ปัญหาลำไย ด้านการผลิต ขาดแหล่งน้ำทำให้คุณภาพการผลิตไม่สม่ำเสมอ (ผลิต อ.โป่งน้ำร้อน, อ.สอยดาว) ด้านการตลาด การซื้อขายลำไยล่วงหน้า (ขายใบ) โดยมัดจำ 30 - 40% มีสัญญาการซื้อขายที่ไม่เป็นธรรม ไม่ระบุแยกเบอร์ ทุกเบอร์ราคาเดียว และผูกขาดการขายไม่สามารถขายคนอื่นแล้ว และด้านราคา มีการส่งออกลำไยร่วงไปขายแข่งกับลำไยเบอร์ 3 - 4 ทำให้ตัดราคาปลายทาง และการขายแบบคัดเกรดแต่เกษตรกรไม่สามารถคัดแยกเกรดลำไยได้เอง ล้งที่มาเก็บเป็นผู้คัดแยก

1.2 ปัญหาภัยแล้ง จังหวัดจันทบุรีมีพื้นที่ทั้งหมด 3.96 ล้านไร่ เป็นพื้นที่เกษตรกรรม 2.285 ล้านไร่ (คิดเป็นร้อยละ 58 ของพื้นที่ทั้งหมด) ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมโดยเฉพาะสวนผลไม้ ซึ่งมีความต้องการใช้น้ำมาก

1.3 แหล่งกักเก็บน้ำไม่เพียงพอ แหล่งเก็บกักน้ำของจังหวัดจันทบุรี มีอ่างเก็บน้ำขนาดกลาง รวม 6 แห่ง (อ่างเก็บน้ำคลองพระพุทธ อ่างเก็บน้ำคลองศาลทราย อ่างเก็บน้ำคลองประแกด เขื่อนพลวง เขื่อนคีรีธาร อ่างเก็บน้ำคลองบอน) ความจุกักเก็บรวมประมาณ 325 ล้านลูกบาศก์เมตร พื้นที่ชลประทาน 198,275 ไร่ ในแต่ละปีมีปริมาณน้ำกักเก็บไม่เพียงพอต่อความต้องการ ทำให้ประสบปัญหาขาดแคลนน้ำอุปโภค-บริโภค รวมทั้งพื้นที่การเกษตรได้รับความเสียหายในช่วงฤดูแล้ง จะเห็นได้ว่าจังหวัดจันทบุรี มีการขาดแคลนน้ำอย่างมากทั้งในปัจจุบันและอนาคต

1.4 ปัญหาขาดแคลนแรงงาน ในการเก็บเกี่ยวผลผลิตในช่วงฤดูกาลผลไม้ เดือน เมษายน - มิถุนายน เนื่องจากผลผลิตออกพร้อมกันในปริมาณมาก

1.5 ปัญหาคุณภาพผลผลิต เช่น

- ทุเรียน ตัดอ่อน เปอร์เซ็นต์แป้งต่ำ น้ำหนักและขนาดเกินมาตรฐานการส่งออก (จัมโบ้+จรเข้)
- มังคุด ผลดำ (ตกไซส์) จากการผลิตกระจุกตัวเฉลี่ย 4 - 7 วัน ใน 1 รอบการผลิต เนื้อแก้ว ยางไหล (ด้อยคุณภาพ) แรงงานในการเก็บเกี่ยวไม่เพียงพอเพราะต้องใช้แรงงานจำนวนมาก เร่งเก็บเกี่ยวก่อนการผลิต จะเปลี่ยนเป็นสีดำ (ตกไซส์)

- เงาะ ราคาตกต่ำ เนื่องจากผลผลิตกระจุกตัวเฉลี่ย 3 - 5 วัน ใน 1 รอบการผลิต พ่อค้ารถเร่รับซื้อผลผลิตเงาะคุณภาพผสมเงาะตกเกรดและไปดั๊มราคาปลายทาง แรงงานในการเก็บเกี่ยวไม่เพียงพอเพราะต้องใช้แรงงานจำนวนมาก

- ลองกอง บริโภคภายในประเทศเป็นหลัก ไม่สามารถส่งออกได้ ผลผลิตราคาตกต่ำในช่วงกระจุกตัว ลองกองเกรดต่ำ (กระช้า + ลูกบัว + ลูกร่วง) ไม่มีราคาในช่วงผลผลิตกระจุกตัว

1.6 ปัญหาสัญญาซื้อขายผลผลิตไม่เป็นธรรม ระหว่างผู้ประกอบการ (ล้ง) กับเกษตรกร

1.7 ต้นทุนปัจจัยการผลิตสินค้าทางการเกษตรมีราคาสูง เกษตรกรขายสินค้าทางการเกษตรได้ไม่คุ้มค่าการลงทุน

2. ปัญหาช้างป่า

ข้อมูลจากการประเมินภาพถ่ายทางดาวเทียมของส่วนสารสนเทศด้านการอนุรักษ์สัตว์ป่า สำนักอนุรักษ์สัตว์ป่า กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช พบว่า พื้นที่ถิ่นที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมของช้างป่าที่มีความเหมาะสมมาก ส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤาไน ซึ่งเป็นพื้นที่ค่อนข้างราบ ซึ่งสอดคล้องกับพฤติกรรมและลักษณะถิ่นที่อยู่อาศัยของช้างป่าที่มักจะหลีกเลี่ยงการอาศัยอยู่ในพื้นที่สูงชัน ซึ่งจะทำให้สิ้นเปลืองพลังงานในการดำรงชีวิตมากกว่าการอาศัยอยู่ในพื้นที่ราบ ประกอบกับปัจจัยแวดล้อมของพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤาไนที่มีแหล่งน้ำ แหล่งโป่ง และมีสภาพพื้นที่ป่าที่เหมาะสมมากต่อการใช้ประโยชน์ของช้างป่าด้วย แต่ทว่าในปัจจุบันพื้นที่ป่าได้ถูกรุกล้ำทั้งบริเวณรอบชายป่าและการบุกรุกเข้าไปในพื้นที่ป่าเปลี่ยนแปลงพื้นที่ เป็นพื้นที่เกษตรกรรม ทำให้ถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติของช้างป่าจึงลดลงเรื่อยๆ และเป็นการบีบบังคับให้ช้างป่าออกหากินนอกพื้นที่ป่าอนุรักษ์ และเข้ามาหากินในพื้นที่เกษตรกรรมที่อยู่ชิดเขตพื้นที่ป่า รวมถึงการที่ชุมชนมีแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งในการดึงดูดการเข้ามาใช้ประโยชน์ของช้างป่า และมีแนวโน้มที่ช้างจะอยู่ประจำนอกพื้นที่ป่าอนุรักษ์ต่อไป จึงกลายเป็นปัญหาความขัดแย้งระหว่างราษฎรในพื้นที่กับช้างป่าที่นับวันยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้นทุกที ซึ่งมีทั้งการที่ช้างป่าเข้ามาทำลายพืชผลการเกษตร หรือทำร้ายราษฎรในพื้นที่ การตอบโต้ของราษฎรที่ทำร้ายช้างป่า ทำให้เกิดความสูญเสียทั้งชีวิตคนและช้างป่า และทรัพย์สินอื่นๆ อีกมากมาย ข้อมูลจากการสำรวจประชากรและโครงสร้างอายุของช้างป่า ในกลุ่มป่าตะวันออก “ป่ารอยต่อ 5 จังหวัด” คาดว่า มีประชากรช้างป่าจำนวนทั้งสิ้นราว 500 ตัว และแบ่งออกเป็นฝูงใหญ่ ขนาดประชากรในฝูงมากกว่า 20 ตัวขึ้นไป

สรุปข้อมูลภัยจากช้างป่าจังหวัดจันทบุรี (ตามข้อมูลประกาศภัย)

ปี พ.ศ.	จำนวนครั้งที่เกิดภัย	ความเดือดร้อน		ความเสียหาย				ช่วยเหลือเป็นเงิน (เงินทดรองราชการ)
		ครอบครัว	คน	ตาย	บาดเจ็บ	พื้นที่เกษตร(ไร่)	บ้านพัง	
2556	15	35	92	6	3	201	1	229,000
2557	3	89	250	1	4	140	1	179,000
2558	12	1,169	3329	4	5	521.5	1	385,000
2559	30	158	415	5	4	327	1	428,760.50
2560	45	668	1,868	2	6	1,394	7	234,877
2561	65	357	1,018	2	3	540	5	415,998
2562	43	107	300	3	5	184	1	164,677
รวม	**213**	**2,583**	**7,272**	**23**	**30**	**3,307.50**	**17**	**2,037,312.50**

3. ปัญหาด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ในปี พ.ศ. 2563 จังหวัดจันทบุรีมีผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนน จำนวน 170 ราย (ข้อมูล 3 ฐาน ณ เดือนพฤษภาคม 2563) อัตราการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนนมีแนวโน้มสูงขึ้นต่อเนื่องทุกปี ซึ่งอัตราการเสียชีวิตต่อแสนประชากร ในปี 2562 อยู่ที่ 10.229 อยู่ในระดับที่ 3 ในค่าเฉลี่ยระดับประเทศ ถึงแม้จังหวัดจะมีมาตรการ/ข้อสั่งการต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องก็ตาม แต่เนื่องด้วยสภาพเศรษฐกิจที่มีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว สภาพการเดินทางที่มีปริมาณเพิ่มขึ้น ผู้ใช้รถใช้ถนนมีพฤติกรรมเสี่ยงเพิ่มขึ้น ประกอบกับอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ที่ทำหน้าที่ในการอำนวยความปลอดภัย การบังคับใช้กฎหมาย มีจำกัด งบประมาณในการป้องกันและแก้ไขมีจำกัด จึงไม่สามารถจะดูแล ควบคุม ได้อย่างครอบคลุม จึงมีความจำเป็นที่ทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ เอกชน ประชาชน มูลนิธิ อาสาสมัครต่าง ๆ ต้องรวมมือกันในการแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุทางถนนอย่างเป็นรูปธรรม และมีความต่อเนื่องตลอดทั้งปี จึงจะทำให้สถิติการเกิดอุบัติเหตุทางถนนในภาพรวมของจังหวัดลดลงได้

อัตราผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนน ต่อประชากรแสนคน

ปีงบประมาณ	อัตราผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนน ต่อประชากรแสนคน
2560	38.77
2561	46.20
2562	55.29

4. ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง

จังหวัดจันทบุรี มีพื้นที่บนฝั่งและเกาะต่าง ๆ มีแนวเส้นชายฝั่งทะเลรวมทั้งหมด 104.04 กิโลเมตร มีพื้นที่ที่อยู่ในลักษณะตามมาตรา 3 ของพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. 2558 อยู่ใน 5 อำเภอ 32 ตำบล โดยมีลักษณะตำบลที่ติดชายฝั่งทะเล จำนวน 9 ตำบล พื้นที่กัดเซาะชายฝั่งของจังหวัดจันทบุรี จากผลการสำรวจของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พบว่า มีแนวชายฝั่งที่ได้รับผลกระทบจากการกัดเซาะชายฝั่ง ณ ปัจจุบัน (ข้อมูล ณ วันที่ 30 มิถุนายน 2563) จำนวน 2 อำเภอ 3 ตำบล ประกอบด้วย พื้นที่ตำบลบางชัน อำเภอขลุง ตำบลเกาะเปริด และตำบลปากน้ำแหลมสิงห์ อำเภอแหลมสิงห์ รวมทั้งสิ้นเป็นพื้นที่กัดเซาะน้อย 22.82 กิโลเมตร พื้นที่ที่มีการดำเนินการแก้ไขแล้ว เป็นระยะทาง 18.68 กิโลเมตร จากแนวชายฝั่งทั้งหมด 104.04 กิโลเมตร

การวิเคราะห์สภาวะแวดล้อม (SWOT Analysis) และศักยภาพการพัฒนาจังหวัดจันทบุรี

1. จุดแข็ง (Strengths)

S1 แหล่งผลิตผลไม้และสินค้าทางการเกษตรที่มีคุณภาพสูงและมีมูลค่าสูง

จังหวัดจันทบุรีมีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวม (GPP) ณ ราคาประจำปี ในปี พ.ศ. 2561 เท่ากับ 120,157 ล้านบาท โดยมีมูลค่าภาคเกษตร 65,117 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 54.19 สูงเป็นอับดับ 1 ของประเทศ มีสินค้าทางการเกษตรที่สำคัญของจังหวัด ด้านพืช ได้แก่ ทุเรียน ลำไย มังคุด เงาะ ลองกอง ยางพารา เป็นต้น โดยในปี 2562 มีผลผลิตรวมประมาณ 760,316 ตัน มีมูลค่ารวมประมาณ 196,929 บาทต่อตัน สำหรับด้านประมง มีสินค้าที่สำคัญ คือ กุ้งขาวแวนนาไม กุ้งกุลาดำ (ปี 2562 มีผลผลิตกุ้ง 17,550 ตัน คิดเป็นมูลค่าประมาณ 2,457 ล้านบาท)

S2 แหล่งซื้อขายและเจียระไนอัญมณีที่มีคุณภาพและชื่อเสียงระดับโลก

จังหวัดจันทบุรีเป็นแหล่งค้าขายอัญมณีที่มีชื่อเสียงประเทศไทยและของโลก เนื่องจากจังหวัดจันทบุรีมีช่างฝีมือที่เชี่ยวชาญในการเผาพลอย การตรวจพลอย และการเจียระไนพลอย ซึ่งเป็นความเชี่ยวชาญเฉพาะที่สั่งสมกันมากันมาของตระกูลพ่อค้าพลอยของชาวจันทบุรี เป็นจุดแข็งทำให้ชาวต่างประเทศจำนวนมากต้องนำพลอยก้อน (พลอยดิบ) มาให้ชาวจันทบุรีทำการเผาและเจียระไน

S3 แหล่งท่องเที่ยวที่อุดมสมบูรณ์และหลากหลาย ทั้งแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์/วัฒนธรรม แหล่งท่องเชิงนิเวศน์ วิถีชีวิตชีวิตชุมชน และท่องเที่ยวทางทะเลที่มีชื่อเสียง

จังหวัดจันทบุรีมีแหล่งท่องเที่ยวที่อุดมสมบูรณ์และหลากหลาย เนื่องจากสภาพภูมิศาสตร์ที่มีทั้งที่ราบ ภูเขา แม่น้ำ พื้นที่ชายฝั่งทะเล และพื้นที่ชายแดนติดกับประเทศกัมพูชา ประกอบจังหวัดจันทบุรีเป็นเมืองทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญของประเทศไทยซึ่งพระเจ้าตากสิมหาราชได้ยกทัพมารวมพลกู้ชาติที่จันทบุรี โดยมีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญและมีชื่อเสียง เช่น อู่ต่อเรือสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช อุทยานแห่งชาตินำ้ตกพลิ้ว อุทยานแห่งชาติเขาคิชฌกูฏ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ชายหาดเจ้าหลาว ชายหาดคุ้งวิมาน ชายหาดแหลมสิงห์ และจุดผ่านแดนถาวรบ้านแหลม เป็นต้น โดยในปี 2562 จังหวัดจันทบุรี มีจำนวนท่องเที่ยวมาเยี่ยมเยือนจำนวน 2,525,429 คน และมีรายได้จากท่องเที่ยวทั้งหมดประมาณ 8,830 ล้านบาท

S4 เป็นพื้นที่ทางภูมิศาสตร์การค้า เชื่อมต่อการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา และเชื่อมต่อจากประเทศกัมพูชาไปยัง ประเทศลาว ประเทศเวียดนามและประเทศจีน

จังหวัดจันทบุรีเป็นจังหวัดชายแดนของประเทศไทย มีพรมแดนทางด้านทิศตะวันออก (อำเภอโป่งน้ำร้อนและอำเภอสอยดาว) ติดต่อกับจังหวัดพระตะบองและจังหวัดไพลินของประเทศกัมพูชา แนวยาวประมาณ 85 กิโลเมตร มีช่องทางการค้าชายแดน จำนวน 5 จุด ได้แก่ จุดผ่านแดนถาวรบ้านแหลม จุดผ่านแดนถาวรบ้านผักกาด จุดผ่อนปรนบ้านสวนส้ม จุดผ่อนปรนบ้านซับตารี และจุดผ่อนปรนบ้านบึงชนังล่าง โดยปี 2562 จังหวัดจันทบุรีมีมูลค่าการค้าชายแดน 15,568.19 ล้านบาท อัตราการเจริญเติบโตร้อยละ 28 นอกจากนี้จังหวัดจันทบุรียังสามารถขนส่งคมนาคมทางบกไปยังผ่านประเทศกัมพูชาไปประเทศเวียดนาม (ระยะทางประมาณ 900 กิโลเมตร) และประเทศลาว (ระยะทางประมาณ 800 กิโลเมตร)

S5 มีสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่มีความหลากหลายที่ช่วยพัฒนาและผลิตองค์ความรู้ให้กับคนในพื้นที่

จังหวัดจันทบุรีมีสถาบันการศึกษาที่พร้อมจะผลิตองค์ความรู้และพัฒนาทรัพยากรบุคคลในการรองรับการเติบโตของพื้นที่จังหวัดและภูมิภาค รวมถึงการวิจัยและพัฒนา โดยมีสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาในพื้นที่ถึง 5 แห่ง ได้แก่ (1) มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี (ด้านการตลาด อัญมณี และการเกษตร) (2) มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตจันทบุรี (ด้านการตลาด อัญมณี และวิทยาศาสตร์ทางทะเล) (3) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตจันทบุรี (ด้านพฤกษศาสตร์และการเกษตร) (4) วิทยาลัยพยาบาลพระปกเกล้า (ด้านการแพทย์และสาธารณสุข) และ (5) วิทยาลัยนาฏศิลป์ (ด้านศิลปวัฒนธรรม)

2. จุดอ่อน (Weaknesses)

W1 โครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ยังไม่ครอบคลุมพื้นที่และไม่เอื้ออำนวยต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจ

จังหวัดจันทบุรียังไม่มีระบบโครงสร้างพื้นฐานที่ครอบคลุมทั่วพื้นที่ บางพื้นที่ระบบไฟฟ้าและระบบประปายังเข้าไม่ถึง และบางพื้นที่ถนนยังเข้าไม่ถึง/ถนนทรุดโทรม ทำให้การเดินทางคมนาคมและการขนส่งสินค้าเกษตรซึ่งเป็นสินค้าเศรษฐกิจหลักของจังหวัดเป็นไปด้วยความยากลำบาก นอกจากนี้ยังมีรูปแบบการขนส่งคมนาคมเชื่อมต่อระหว่างจังหวัดภายในประเทศและระหว่างประเทศเพียงรูปแบบเดียว คือ การคมนาคมทางบก โดยการอาศัยรถยนต์บรรทุกสินค้า ทำให้การเดินทางคมนาคมและการขนส่งสินค้าไปยังพื้นที่อื่นเป็นไปด้วยความล่าช้าและมีต้นทุนการเดินทาง/ขนส่งสูง จึงควรมีการพัฒนาการคมนาคมรูปแบบอื่น ๆ เช่น การคมนาคมทางอากาศ (การสร้างสนามบินในพื้นที่) การคมนาคมด้วยรถไฟความเร็วสูง เป็นต้น

W2 แหล่งกักเก็บน้ำเพื่อการเกษตรไม่เพียงพอและครอบคลุมต่อความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่และการบริหารจัดการน้ำขาดประสิทธิภาพ

จังหวัดจันทบุรีอยู่ในพื้นที่ที่มีฝนตกชุก มีสภาพดินและสภาพอากาศที่อุดมสมบูรณ์เหมาะสมกับการทำการเกษตร การทำสวนผลไม้ การประมง และการปศุสัตว์ โดยมีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 10 ปี ย้อนหลัง (ปี 2551 – 2560) อยู่ที่ 3,161 มม./ปี และมีปริมาณวันที่ฝนตกเฉลี่ย 10 ปีย้อนหลัง (ปี 2551 – 2560) จำนวน 172 วัน/ปี (มีวันที่ฝนตกประมาณ 6 เดือน/ปี) ซึ่งเมื่อพิจารณาจากปริมาณน้ำฝนและปริมาณน้ำท่าของจังหวัดเพียงพอต่อการอุปโภค/บริโภคและทำเกษตรของประชาชนในพื้นที่ แต่อย่างไรก็ตามจังหวัดกลับประสบภัยแล้งเป็นประจำทุกที เนื่องจากขาดแหล่งกักเก็บน้ำและพื้นที่ทำการเกษตรส่วนใหญ่อยู่นอกเขตชลประทาน

W3 ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางด้านรายได้และคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่

ปี 2560 จังหวัดจันทบุรีมีรายได้ของประชากร/คน/ปีของจังหวัด อยู่ที่ 254,582 บาท สูงเป็นอันดับที่ 14 ของประเทศ อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ของความไม่เสมอภาค (Gini-Coefficient) ด้านการกระจายรายได้ของครัวเรือนจังหวัดจันทบุรี 3 ปี ย้อนหลัง พบว่า มีค่าเพิ่มขึ้นจาก 0.517 ในปี 2558 เป็น 0.526 ในปี 2560 ซึ่งบ่งชี้ว่าจังหวัดจันทบุรีมีการกระจายรายได้ที่ไม่เสมอภาคหรือไม่เท่าเทียมกันและความเหลื่อมล้ำมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น นอกจากนี้เมื่อพิจารณาที่ข้อมูลสัดส่วนคนจน (วัดจากรายจ่ายเพื่อการบริโภคอุปโภค) ก็พบว่า มีค่าเพิ่มขึ้นจาก ร้อยละ 3.69 ในปี 2558 เป็นร้อยละ 6.12 ในปี 2560 ซึ่งบ่งชี้ว่าครัวเรือนของจังหวัดจันทบุรีเริ่มมีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ค่อยดี และมีประชากรที่มีการใช้จ่ายไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพในสัดส่วนที่สูง

W4 ภาวะสุขภาพของประชาชนในจังหวัด

จังหวัดจันทบุรีมีประชากร 537,685 คน เป็นชาย 263,484 คน เป็นหญิง 274,201 คน จากข้อมูลด้านสาธารณสุขพบว่า ปี 2562 พบว่า โรคมะเร็ง ทุกประเภท (รวม) เป็นสาเหตุการตายอันดับที่ 1 ของประชาชนในจังหวัด อัตราตายต่อแสนประชากรอยู่ที่ร้อยละ 153.94 และมีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี และจากรายงานข้อมูลผู้ป่วยนอกที่เข้ารับการรักษาจากสถานบริการของรัฐสังกัดกระทรวงสาธารณสุข จำแนกตาม 21 กลุ่มโรค ปี 2562 พบว่า อัตราผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาด้วยโรคระบบไหลเวียนเลือดมากที่สุด 376,995 คน รองลงมาเป็นโรคเกี่ยวกับต่อมไร้ท่อ โภชนาการและเมตะบอลิสัม โรคระบบย่อยอาหารรวมโรคในช่องปาก โรคระบบกล้ามเนื้อรวมโครงร่างและเนื้อยึดเสริม และโรคระบบหายใจ ตามลำดับ

W5 ดัชนีความก้าวหน้าของคน

จากข้อมูลดัชนีความก้าวหน้าของคน (Human Achievement Index – HAI) ในปี 2562 จังหวัดจันทบุรีมีการพัฒนาคนในภาพรวมอยู่ลำดับที่ 30 จาก 77 จังหวัดทั่วประเทศ (ดัชนี HAI = 0.6208) การพัฒนาคนในแต่ละด้านจึงไม่ค่อยมีความโดดเด่นมากนัก โดยด้านการคมนาคมและการสื่อสารอยู่ลำดับที่ 12 การพัฒนาคนด้านการศึกษา และการพัฒนาคนด้านชีวิตการงานมีความก้าวหน้าใกล้เคียงกัน คือ อยู่ลำดับที่ 29 จาก 77 จังหวัด อย่างไรก็ตาม จังหวัดจันทบุรีมีรายได้เฉลี่ยของครัวเรือนเท่ากับ 28,114 บาท/เดือน (ค่าเฉลี่ยของประเทศ 26,018 บาท/เดือน) ในทางกลับกัน การพัฒนาคนด้านการมีส่วนร่วมและด้านชีวิตครอบครัวและชุมชนของจังหวัดจันทบุรี มีความก้าวหน้าน้อยมากคืออยู่ลำดับที่ 31 และ 65 จาก 77 จังหวัดตามลำดับ รวมทั้งจังหวัดจันทบุรีมีจุดด้อยในบางประเด็น เช่น ความไม่เสมอภาคของรายได้ค่อนข้างสูง ประชากรที่ประสบภัยแล้งค่อนข้างมาก

3. โอกาส (Opportunities)

O1 การเป็นประชาคมอาเซียน

การเป็นประชาอาเซียน โดยเฉพาะนโยบายด้านประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ทำให้การเคลื่อนย้ายของวัตถุดิบ เงินทุน และแรงงาน ระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนเป็นไปง่าย สะดวกและรวดเร็ว จึงทำให้โอกาสทางการค้าและการลงทุนเพิ่มขึ้น จังหวัดจันทบุรีสามารถอาศัยแรงงานจากประเทศเพื่อนบ้านมาช่วยทำการเกษตร กลุ่มทุนจากต่างประเทศโดยเฉพาะประเทศจีนเข้ามาค้าขาย และลงทุน รวมถึงท่องเที่ยวจำนวนมากขึ้น ทำให้เศรษฐกิจของจังหวัดเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว

O2 นโยบายรัฐบาลผลักดันให้ประเทศไทย สู่การเป็นแหล่งผลิตอาหารของโลก

นโยบายรัฐบาลที่ผลักดันให้ประเทศไทยเป็นแหล่งผลิตอาหารของโลกช่วยเปิดโอกาสให้ภาคการเกษตรและภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐและภาคเอกชนมากขึ้น และได้ส่งผลด้านบวกต่ออุตสาหกรรมที่ต่อเนื่องด้วย เช่น การท่องเที่ยว การขนส่ง นอกจากนี้ยังมีนโยบายเมืองนวัตกรรมอาหาร (Food Innopolis) ที่ขับเคลื่อนโดยกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทำหน้าที่ในการขับเคลื่อนให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางด้านการวิจัย พัฒนา และนวัตกรรมสำหรับอุตสาหกรรมอาหารอีกด้วย

O3 มติคณะรัฐมนตรี ที่กำหนดให้จังหวัดจันทบุรีเป็นนครอัญมณีศูนย์กลางการค้าอัญมณีและเครื่องประดับโลก และให้ภาคตะวันออกเป็นมหานครผลไม้โลก

เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2561 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบให้สนับสนุนจังหวัดจันทบุรี เป็นนครอัญมณีศูนย์กลางการค้าอัญมณีและเครื่องประดับโลก โดยให้กระทรวงพาณิชย์ร่วมกับกระทรวงแรงงาน กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการผลักดันให้เป็นรูปธรรม นอกจากนี้คณะรัฐมนตรียังมีมติเห็นชอบสนับสนุนภาคตะวันออกให้เป็นมหานครผลไม้โลก ซึ่งการสนับสนุนเชิงนโยบายของรัฐบาล ส่งผลให้เกิดขับเคลื่อนโครงการพัฒนาด้านต่าง ๆ ในพื้นที่ และเป็นโอกาสสำคัญของจังหวัดจันทบุรีที่จะขับเคลื่อนการพัฒนาจังหวัดให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

O4 มาตรการส่งเสริมการลงทุนจากภาครัฐในพื้นที่ใกล้เคียงจังหวัดจันทบุรี ได้แก่ ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก พื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดตราดและจังหวัดสระแก้ว

รัฐบาลได้มีนโยบายสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ คือ การพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ในพื้นที่ 3 จังหวัด คือ จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดชลบุรี และจังหวัดระยอง และได้มีกำหนดกำหนดเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (SEZ) ในพื้นที่จังหวัดตราด และจังหวัดสระแก้ว ซึ่งนโยบายส่งเสริมการลงทุนดังกล่าว จะดึงดูดการค้า ลงทุน การจ้างงานจำนวนมหาศาล ในพื้นที่ใกล้เคียงจังหวัดจันทบุรี ทำให้จังหวัดจันทบุรีได้รับผลกระทบด้านบวกอย่างต่อเนื่อง เช่น โครงการรถไฟฟ้าความเร็วสูง การพัฒนาเส้นทางขนส่งคมนาคมในพื้นที่โดยรอบ การพัฒนาสนามบินอู่ตะเภา เป็นต้น

O5 ความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยี

นโยบายรัฐบาลส่งเสริมการเพิ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ โดยส่งเสริมภาคเศรษฐกิจดิจิทัลและวางรากฐานของเศรษฐกิจดิจิทัลให้เริ่มขับเคลื่อนอย่างจริงจัง ทำให้เกิดการสร้างความสามารถในการแข่งขันที่สามารถก้าวทันโลกยุคสมัยใหม่ได้ ซึ่งการพัฒนาดังกล่าวจะส่งผลต่อการพัฒนาอย่างก้าวกระโดดต่อเศรษฐกิจของจังหวัดจันทบุรีในอนาคต

4. อุปสรรค (Treats)

T1 การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศโลก

การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศโลกส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของจังหวัดจันทบุรี ดังนี้

(1) การเพิ่มสูงขึ้นของระดับน้ำทะเล และลมมรสุมที่รุนแรงมากขึ้นอาจส่งผลให้ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น ทำให้เกิดการสูญเสียพื้นดินชายหาดและแหล่งท่องเที่ยวทางทะเล และส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศทางทะเลและชายฝั่งโดยเฉพาะป่าชายเลนซึ่งเป็นแหล่งผลิตสัตว์น้ำ เป็นพื้นที่กันชนป้องกันแนวชายฝั่งจากการพังทลายจากแรงคลื่นลม

(2) อุณหภูมิน้ำทะเลและค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำทะเลที่เปลี่ยนแปลงไปอาจส่งผลให้พืชและสัตว์ทะเลบางชนิดสูญพันธุ์ เกิดปรากฏการณ์ปะการังฟอกขาว และแหล่งปะการังถูกทำลาย ส่งผลกระทบต่อผลผลิตสัตว์น้ำโดยรวม

(3) อิทธิพลของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศจะทำให้ปัญหาการขาดแคลนน้ำในบางพื้นที่จะรุนแรงขึ้น เนื่องจากต้องประสบกับภาวะภัยแล้งเป็นเวลานาน และทำให้ปัญหาการแย่งชิงทรัพยากรน้ำระหว่างภาคเกษตร และอุตสาหกรรมจะเพิ่มมากขึ้นในอนาคต ประกอบกับประสิทธิภาพและศักยภาพในการระบายน้ำลงสู่ทะเลของพื้นที่โดยรวมลดลง ทำให้มีแนวโน้มในการเกิดภัยพิบัติรุนแรงขึ้น

T2 การเป็นประชาคมอาเซียน และการไหลเข้ามาของแรงงานประเทศเพื่อนบ้าน

การเป็นประชาคมอาเซียนในแง่หนึ่งถือเป็นโอกาสของจังหวัดจันทบุรีในด้านการค้า การลงทุน แต่ในอีกแง่หนึ่งก็เป็นโอกาสของประเทศเพื่อนบ้านอาเซียนด้วยเช่นกัน เพราะทำให้เกิดการค้าและการลงทุนที่แข่งขันกันอย่างรุนแรงมากขึ้น นอกจากนี้ แรงงานจากประเทศเพื่อนบ้านที่ไหลเข้ามาอาจช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนแรงงานในบางภาคเศรษฐกิจ แต่ในมุมหนึ่งแรงงานเหล่านั้นก็แย่งงานของคนไทยในพื้นที่ และอาจนำมาซึ่งความขัดแย้งทางด้านสังคมและวัฒนธรรมกับคนในพื้นที่ได้โดยง่าย

T3 ความผันผวนของเศรษฐกิจโลก

โลกยุคปัจจุบันขับเคลื่อนด้วยระบบเศรษฐกิจแบบเสรีนิยม โดยอาศัยทุนนิยมเป็นฟันเฟืองหลักในการขับเคลื่อนดังกล่าว ทำให้เศรษฐกิจโลกมีความเชื่อมโยงและผูกเงื่อนโยงใยสลับซับซ้อนกันไปมา อย่างแยกไม่ออก เมื่อปี 2550 วิกฤตการเงินของสหรัฐอเมริกาที่อยู่คนละทวีป ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทยอย่างเลี่ยงไม่ได้ การเจริญเติบโตของเศรษฐกิจจีนส่งผลให้เกิดการขยายตัวทางการค้าของประเทศอาเซียน เมื่อเศรษฐกิจโลกเชื่อมโยงกันมากขึ้น ความผันผวนและความเสี่ยงของวิกฤตการเงินโลกที่จะส่งผลกระทบต่อประเทศไทยและจังหวัดจันทบุรีจึงยากที่จะหลีกเลี่ยงได้โดยง่าย

T4 นโยบายการค้าและการต่างประเทศของประเทศคู่ค่าและประเทศคู่แข่งขัน

มูลค่าเศรษฐกิจภาคการเกษตรของจังหวัดจันทบุรีส่วนใหญ่พึ่งพาการส่งออกไปยังตลาดต่างประเทศโดยเฉพาะในประเทศจีนและประเทศเพื่อนบ้านอาเซียน ทำให้ภาคเศรษฐกิจต้องพึ่งพิงกับนโยบายการต่างประเทศและนโยบายการค้าของประเทศคู่ค้าและคู่แข่งขันเป็นอย่างสูง หากประเทศจีนสนับสนุนการปลูกทุเรียนในภายประเทศหรือมีนโยบายกีดกันทางการค้าต่อประเทศไทย ย่อมส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของจังหวัดจันทบุรีอย่างมาก นอกจากนี้ ประเทศมาเลเซียและประเทศอินโดนีเซียซึ่งเป็นประเทศเพื่อนบ้านอาเซียนก็มีนโยบายส่งเสริมการส่งออกทุเรียนส่งผลให้เกิดการแข่งขันในตลาดทุเรียนโลกเป็นอย่างมาก

T5 โรคอุบัติใหม่(โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019)

การระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เริ่มต้นที่ประเทศจีน ตั้งแต่วันที่ 30 ธันวาคม 2562 และได้พบผู้ป่วยยืนยันในหลายประเทศทั่วโลก และองค์กรอนามัยโลกประกาศโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นโรคระบาดใหญ่ เริ่มมีจำนวนผู้ป่วยและผู้เสียชีวิตจำนวนมาก ประเทศไทยประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในทุกเขตท้องที่ทั่วราชอาณาจักร เพื่อให้เหตุการณ์ยุติโดยเร็วและป้องกันไม่ให้เกิดเหตุการณ์ร้ายแรงยิ่งขึ้น ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ และชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนระดับล่าง เช่น อาชีพค้าขาย ร้านอาหาร การท่องเที่ยว สถานที่บางประเภทถูกปิด แต่ต่อมาเดือนกรกฎาคม 2563 เริ่มผ่อนคลายสถานการณ์ เพื่อไม่ให้กระทบชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน และเปิดสถานที่ต่างๆให้ประชาชนกลับมาใช้ชีวิตตามแนววิถีชีวิตใหม่ New Normal

ในส่วนของจังหวัดจันทบุรีสถานการณ์การแพร่ระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พบผู้ติดเชื้อจำนวน 3 ราย ตั้งแต่เดือนเมษายน 2563 และจากสถานการณ์การระบาดของไวรัสโคโรนาในทั่วโลกทำให้ความต้องการสินค้าของไทยลดลง มีผลกระทบต่อการส่งออกของไทย โดยเฉพาะสินค้าเกษตรของจังหวัดจันทบุรี อย่างเช่น ทุเรียน มังคุด ลำไย และกุ้งขาว ถึงแม้ว่าต่างประเทศจะยังมีความต้องการสินค้าเกษตรของไทยอยู่แต่การขนส่งก็มีความยากลำบากมากขึ้นจากด่านตรวจคัดกรอง และการปรับลดจำนวนเที่ยวบินทำให้การขนส่งมีความล่าช้า รวมถึงผลกระทบต่อภาคธุรกิจการท่องเที่ยว สายการบิน ที่พักแรม ธุรกิจการผลิตสินค้าและบริการที่เชื่อมโยงกับการท่องเที่ยว เช่น ธุรกิจร้านอาหารและเครื่องดื่ม ผลิตภัณฑ์ของฝาก

ภาคการท่องเที่ยวเป็นภาคอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศต่างๆทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง แต่ในปี 2563 นี้ต้องมาสะดุดลงด้วยการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งสร้างผลกระทบด้านการท่องเที่ยว ให้กับผู้ประกอบการและแรงงานด้านการท่องเที่ยวของไทย ทั้งผู้ประกอบการโรงแรม ที่พักและธุรกิจที่เกี่ยวข้อง ที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากจำนวนนักท่องเที่ยวที่ลดลง ในขณะที่ผู้ประกอบการต้องแบกรับภาระต้นทุนและค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่ยังเกิดขึ้นจากการดำเนินกิจการ

การค้าชายแดน เดือนเมษายน 2563 มีการระงับการใช้ช่องทางจุดผ่านแดนถาวร และจุดผ่อนปรนการค้า จำนวน 4 จุด ได้แก่ (1) จุดผ่านแดนถาวรบ้านผักกาด (2) จุดผ่อนปรนการค้าบ้านบึงชนังล่าง (3) จุดผ่อนปรนการค้าบ้านซับตารี และ (4) จุดผ่อนปรนการค้าบ้านสวนส้ม เป็นการชั่วคราว ส่งผลให้ไม่มีการนำเข้า - ส่งออกในช่วงดังกล่าว และเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2563 จังหวัดได้มีการผ่อนผันการใช้ช่องทางสำหรับการนำเข้า – ส่งออกสินค้า และสินค้าผ่านแดน ณ จุดผ่านแดนถาวรบ้านผักกาด ตำบลคลองใหญ่ อำเภอโป่งน้ำร้อน โดยให้มีคนประจำยานพาหนะขนส่งสินค้าที่มีสัญชาติไทยและกัมพูชา คันละไม่เกิน 2 คน มีผลทำให้สามารถนำเข้ามันสำปะหลังและผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังได้ ซึ่งเป็นสินค้านำเข้าอันดับต้นๆของจังหวัด มีมูลค่าหลายร้อยล้านบาท

ผลการพัฒนาและแก้ไขปัญหาของจังหวัดในช่วงที่ผ่านมา

จังหวัดจันทบุรีได้จัดทำแผนพัฒนาจังหวัด 5 ปี (พ.ศ. 2561 – 2565) โดยมีวิสัยทัศน์ ***"ศูนย์กลางการผลิตและการค้าสินค้าเกษตรคุณภาพศูนย์กลางการค้าอัญมณีและเครื่องประดับชั้นเลิศ เมืองท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวิถีชุมชน ประตูการค้าชายแดนสู่ประชาคมอาเซียน"*** โดยมีประเด็นยุทธศาสตร์ 6 ยุทธศาสตร์ ภายใต้ผลผลิต 5 ผลผลิต ดังนี้

1. พัฒนาประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรและคุณภาพผลิตภัณฑ์ให้ได้มาตรฐานสอดคล้องกับความต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ

2. ยกระดับมาตรฐานการผลิต และการตลาดของอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

3. อำนวยความสะดวกด้านการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว รวมทั้งจัดเตรียมระบบโครงข่ายบริการพื้นฐานเขตเศรษฐกิจชายแดนให้ได้มาตรฐานและเชื่อมโยงกับประชาคมอาเซียน

4. สร้างมูลค่าเพิ่มทางการท่องเที่ยวโดยการปรับปรุงพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยว และสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยวให้เพียงพอและได้มาตรฐานในระดับนานาชาติ

5. ยกระดับมาตรฐานการให้บริการด้านการศึกษา พัฒนาอาชีพ และบริการสุขภาพเพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

6. อนุรักษ์ ฟื้นฟู และบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนโดยประชาชนมีส่วนร่วม

จังหวัดจันทบุรีได้รับอนุมัติให้ดำเนินโครงการภายใต้พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ดังนี้

ปีงบประมาณ	งบประมาณรวม (ล้านบาท)	งบพัฒนาจังหวัด		งบค่าใช้จ่ายในการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ
		จำนวนโครงการ/กิจกรรม	งบประมาณ (ล้านบาท)	
พ.ศ. 2561	195.8358	15 โครงการ 48 กิจกรรม	186.8358	9
พ.ศ. 2562	194.5061	14 โครงการ 39 กิจกรรม	185.5061	9
พ.ศ. 2563	183.4691	9 โครงการ 10 กิจกรรม	174.4691	9
รวม	**573.811**		**546.811**	**27**

ปีงบประมาณ 2561

ประเด็นยุทธศาสตร์	จำนวนโครงการ	งบประมาณ	ผลการเบิกจ่าย
ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรและคุณภาพผลิตภัณฑ์ให้ได้มาตรฐานสอดคล้องกับความต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ	5 โครงการ 24 กิจกรรม	75,109,100	64,732,321
ยุทธศาสตร์ที่ 2 ยกระดับมาตรฐานการผลิต และการตลาดของอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน	1 โครงการ 3 กิจกรรม	13,164,000	12,240,955
ยุทธศาสตร์ที่ 3 อำนวยความสะดวกด้านการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว รวมทั้งจัดเตรียมระบบโครงข่ายบริการพื้นฐานเขตเศรษฐกิจชายแดนให้ได้มาตรฐานและเชื่อมโยงกับประชาคมอาเซียน	1 โครงการ 2 กิจกรรม	28,574,000	7,480,000
ยุทธศาสตร์ที่ 4 สร้างมูลค่าเพิ่มทางการท่องเที่ยวโดยการปรับปรุงพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยว และสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยวให้เพียงพอและได้มาตรฐานในระดับนานาชาติ	2 โครงการ 9 กิจกรรม	53,099,100	30,951,699
ยุทธศาสตร์ที่ 5 ยกระดับมาตรฐานการให้บริการด้านการศึกษา พัฒนาอาชีพ และบริการสุขภาพเพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น	4 โครงการ 6 กิจกรรม	12,594,600	10,392,634
ยุทธศาสตร์ที่ 6 อนุรักษ์ ฟื้นฟู และบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนโดยประชาชนมีส่วนร่วม	1 โครงการ 4 กิจกรรม	4,295,000	3,501,502
ค่าใช้จ่ายในการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ	-	9,000,000	8,876,796
รวม	**14 โครงการ 48 กิจกรรม**	**195,835,800**	**130,695,907**

***__หมายเหตุ__ : ถูกตัดโอน พ.ร.บ. งบประมาณ พ.ศ. ... จำนวน 3 กิจกรรม งบประมาณ 40,243,400 บาท คงเหลืองบประมาณ 155,592,400 บาท

สำหรับปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 จังหวัดจันทบุรีมีศักยภาพเป็นเมืองผลไม้ที่มีชื่อเสียงในระดับประเทศและพัฒนาไปสู่การเป็น “นครผลไม้ของโลก” จึงให้ความสำคัญประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการเกษตรเป็นอันดับแรก เน้นการพัฒนาเส้นทางคมนาคมการขนส่งสินค้าเกษตรจากสวนแหล่งผลิตเชื่อมโยงเส้นทางสายหลักออกสู่ตลาดเพื่อกระจายหรือจำหน่ายสินค้าและเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรโดยส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมแปรรูปเกษตร ตลอดจนส่งเสริมพัฒนาอาชีพด้านการเกษตร พัฒนาศักยภาพบุคลากรในการปรับปรุงกระบวนการผลิตของการเกษตรให้ได้มาตรฐาน GAP และมาตรฐานสากลและส่งเสริมการตลาดการประชาสัมพันธ์สินค้าเกษตรคุณภาพ งบประมาณ 75,109,100 บาท รองลงมา คือ ด้านการท่องเที่ยวโดยพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและส่งเสริมการประชาสัมพันธ์การตลาดและการท่องเที่ยวเชื่อมโยงความสัมพันธ์สู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนงบประมาณ 53,099,100 บาท

ในปี พ.ศ. 2562 จังหวัดได้ทบทวนวิสัยทัศน์จังหวัดเป็น ***"ศูนย์กลางการผลิตและการค้าสินค้าเกษตรคุณภาพ ศูนย์กลางการค้าอัญมณีและเครื่องประดับชั้นเลิศ เมืองท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวิถีชุมชน ประตูการค้าชายแดนสู่ประชาคมอาเซียน"*** โดยมีประเด็นยุทธศาสตร์ 6 ประเด็น

ปีงบประมาณ 2562

ประเด็นยุทธศาสตร์	จำนวนโครงการ	งบประมาณ	ผลการเบิกจ่าย
ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรและคุณภาพผลิตภัณฑ์ให้ได้มาตรฐานสอดคล้องกับความต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ	5 โครงการ 12 กิจกรรม	25,675,200	20,313,680
ยุทธศาสตร์ที่ 2 ยกระดับมาตรฐานการผลิต และการตลาดของอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน	1 โครงการ 2 กิจกรรม	7,500,000	4,875,532
ยุทธศาสตร์ที่ 3 อำนวยความสะดวกด้านการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว รวมทั้งจัดเตรียมระบบโครงข่ายบริการพื้นฐานบริเวณเขตเศรษฐกิจชายแดนให้ได้มาตรฐาน รองรับการพัฒนาเศรษฐกิจการค้าชายแดนสู่ประชาคมอาเซียน	2 โครงการ 2 กิจกรรม	12,500,000	12,004,579
ยุทธศาสตร์ที่ 4 เสริมสร้างศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เชิงเกษตร และการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้ได้มาตรฐานในระดับนานาชาติ และเชื่อมโยงประเทศกลุ่มอาเซียน	3 โครงการ 17 กิจกรรม	125,683,700	93,444,635
ยุทธศาสตร์ที่ 5 พัฒนาและยกระดับคุณภาพด้านการศึกษา พัฒนาอาชีพ บริการสุขภาพ และมีความมั่นคงปลอดภัย เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชนให้สามารถดำเนินวิถีชีวิตได้อย่างเกื้อกูลกันและยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	1 โครงการ 2 กิจกรรม	1,699,200	1,699,200
ยุทธศาสตร์ที่ 6 อนุรักษ์ ฟื้นฟู และบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน	2 โครงการ 4 กิจกรรม	12,448,000	8,023,587
ค่าใช้จ่ายในการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ	1	9,000,000	8,419,526
รวม	**14 โครงการ 39 กิจกรรม**	**194,506,100**	**148,780,739**

ในปี พ.ศ. 2563 จังหวัดได้ทบทวนวิสัยทัศน์จังหวัดเป็น ***"จันทบุรีเมืองเกษตรปลอดภัย เศรษฐกิจมูลค่าสูง สังคมมีสุขบนวิถีพอเพียง"*** และทบทวนประเด็นการพัฒนาเป็น 4 ประเด็น

ปีงบประมาณ 2563

ประเด็นยุทธศาสตร์	จำนวน โครงการ/กิจกรรม	งบประมาณ	ผลการเบิกจ่าย ณ 29 ก.ค.63
ประเด็นการพัฒนาที่ 1 ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐานสากลและขยายฐานการตลาดนานาชาติ	2 โครงการ 4 กิจกรรม	141,230,600	133,433,100
ประเด็นการพัฒนาที่ 2 สร้างเสริมบริการขั้นพื้นฐาน ด้านการค้า การลงทุน การท่องเที่ยว และอัญมณี สู่เศรษฐกิจมูลค่าสูง	4 โครงการ 4 กิจกรรม	25,410,000	2,033,700

ยุทธศาสตร์ที่ 3 ยกระดับมาตรฐานคุณภาพชีวิต ความมั่นคง ปลอดภัย ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	1 โครงการ 1 กิจกรรม	2,916,000	-
ประเด็นการพัฒนาที่ 4 การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน	1 โครงการ 1 กิจกรรม	4,922,500	-
ค่าใช้จ่ายในการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ	1	9,000,000	4,247,464
รวม	**8 โครงการ 10 กิจกรรม**	**183,479,100**	**34,500,343**

***__หมายเหตุ__ : ถูกตัดโอน พ.ร.บ. งบประมาณ พ.ศ. ... งบประมาณ 19,634,500 บาท คงเหลืองบประมาณ 163,834,600 บาท

โครงการในภาพรวมให้ความสำคัญกับด้านการเกษตรและการท่องเที่ยวเป็นอันดับแรก ซึ่งสอดคล้องกับศักยภาพของจังหวัดที่เป็นเมืองผลไม้ ที่มีชื่อเสียงในระดับประเทศ โครงการที่สำคัญส่วนหนึ่งของยุทธศาสตร์ด้านการเกษตร คือ การขนส่งที่สินค้าเกษตรที่อาศัยการคมนาคมทางถนนเป็นหลัก ดังนั้น โครงการส่วนใหญ่จึงมุ่งเน้นการพัฒนาเส้นทางจากแหล่งผลิตเชื่อมโยงเส้นทางสายหลักออกสู่ตลาดเพื่อกระจายหรือจำหน่ายสินค้า สำหรับด้านการท่องเที่ยว ส่วนใหญ่เป็นเรื่องของการพัฒนาเส้นทางสู่แหล่งท่องเที่ยว และการตลาดและการประชาสัมพันธ์ นอกจากนั้น เป็นการพัฒนาสินค้าทางการท่องเที่ยว ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว และกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อเชิญชวนนักท่องเที่ยวมาเยือนจังหวัดตลอดทั้งปี สำหรับยุทธศาสตร์รองลงไป ได้แก่ ด้านการค้าการลงทุนชายแดน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านอัญมณี และด้านสังคม ตามลำดับ ซึ่งถือว่าจังหวัดจันทบุรีได้จัดสรรงบประมาณลงสู่ทุกประเด็นยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้

ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดจันทบุรี

<u>เป้าหมายการพัฒนา (วิสัยทัศน์)</u>

“จันทบุรีเมืองเกษตรปลอดภัย เศรษฐกิจมูลค่าสูง สังคมมีสุขบนวิถีพอเพียง”

<u>พันธกิจ</u>

1. พัฒนาและส่งเสริมผลผลิตสินค้าทางการเกษตรของจังหวัดให้ได้รับการรับรองตามมาตรฐานสากล
2. พัฒนาการค้าชายแดนให้เป็นพื้นที่เศรษฐกิจที่เติบโต ยกระดับการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ สร้างรายได้ให้แก่ประชาชนในพื้นที่
3. ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีความมั่นคงทางสังคมบนพื้นฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
4. บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีความอุดมสมบูรณ์ ใช้อย่างสมดุลและยั่งยืน

<u>ประเด็นการพัฒนาจังหวัดจันทบุรี</u>

จังหวัดจันทบุรี ได้กำหนดประเด็นการพัฒนาในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 – 2565 จำนวน 4 ประเด็นการพัฒนา ดังนี้

ประเด็นการพัฒนาที่ 1 ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐานสากลและขยายฐานการตลาดนานาชาติ

วัตถุประสงค์ : ผลผลิตสินค้าทางการเกษตรของจังหวัดจันทบุรีได้รับการรับรองตามมาตรฐานสากล และมีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น

ตัวชี้วัด : ตัวชี้วัดที่ 1. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของ GPP ภาคเกษตร

ตัวชี้วัดที่ 2. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของแปลง/ฟาร์ม/สถานประกอบการแปรรูปสินค้าเกษตรที่ได้รับการรับรองตามมาตรฐานสากล

แนวทางการพัฒนา :

1. เพิ่มศักยภาพการผลิตสินค้าเกษตร
2. ยกระดับคุณภาพการผลิตและการแปรรูปสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐานสากล
3. เพิ่มช่องทางการตลาด การจำหน่ายสินค้าเกษตร ทั้งในและต่างประเทศ

ประเด็นการพัฒนาที่ 2 สร้างเสริมและยกระดับการค้า การลงทุน การท่องเที่ยว และอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับสู่เศรษฐกิจมูลค่าสูง

วัตถุประสงค์ : มูลค่าการค้าชายแดน การท่องเที่ยว และอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด : ตัวชี้วัดที่ 1. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของมูลค่าการค้าชายแดน และอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ

ตัวชี้วัดที่ 2. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของ GPP ภาคบริการ

แนวทางการพัฒนา :

1. ปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ของพื้นที่แนวชายแดน
2. พัฒนาปัจจัย/ โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยวให้เพียงพอและได้มาตรฐานในระดับนานาชาติ
3. ยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการค้าชายแดน การท่องเที่ยว และอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ
4. ส่งเสริมการตลาดและประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวเชิงรุก

ประเด็นการพัฒนาที่ 3 พัฒนาคุณภาพชีวิต และเสริมสร้างความมั่นคงปลอดภัยตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

วัตถุประสงค์ : ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี และชุมชนมั่นคงปลอดภัย

ตัวชี้วัด : ตัวชี้วัดที่ 1. อัตราการเจ็บป่วยด้วย 5 โรคไม่เรื้อรังที่สำคัญลดลง

ตัวชี้วัดที่ 2. อัตราผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุบนท้องถนนต่อประชากรแสนคนลดลง

ตัวชี้วัดที่ 3. ค่าดัชนีความก้าวหน้าของคน (Human Achievement Index : HAI) เพิ่มขึ้น

แนวทางการพัฒนา :

1. ส่งเสริมและพัฒนาสุขภาวะของประชาชนทุกช่วงวัย
2. เสริมสร้างความมั่นคงปลอดภัยของประชาชน
3. ส่งเสริมการศึกษา อาชีพ และสวัสดิการทางสังคม

ประเด็นการพัฒนาที่ 4 พัฒนาการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

วัตถุประสงค์ : ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้รับการอนุรักษ์และฟื้นฟูอย่างเป็นระบบและสมดุลและมีการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด : ตัวชี้วัดที่ 1. สัดส่วนพื้นที่ป่าไม้ต่อพื้นที่จังหวัด (เพิ่มขึ้น)

ตัวชี้วัดที่ 2. สัดส่วนของขยะมูลฝอยชุมชนที่ได้รับการจัดการอย่างถูกต้องเพิ่มขึ้น

แนวทางการพัฒนา :

1. สร้างจิตสำนึกและความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
2. ปกป้อง อนุรักษ์ และฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและสมดุล
3. ยกระดับการจัดการสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยในพื้นที่

สำหรับปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 จังหวัดจันทบุรี ได้วางแนวทางขับเคลื่อนโดยเน้นการพัฒนาจังหวัดที่สอดรับตามประเด็นยุทธศาสตร์ที่เป็นจุดแข็งและอยู่ในตำแหน่งการพัฒนา (Positioning) ของจังหวัด 4 เสาหลัก ทั้งด้านเกษตรกรรม อัญมณีและเครื่องประดับ การค้าชายแดน และการท่องเที่ยว ซึ่งมีโครงการที่ขับเคลื่อนอย่างเป็นรูปธรรม บรรจุในแผนพัฒนาจังหวัด 5 ปี (พ.ศ. 2561 - 2565) และนำไปสู่การปฏิบัติในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 จำนวน 10 โครงการ ดังนี้

ประเด็นการพัฒนา	จำนวน โครงการ/กิจกรรม	งบประมาณ
ประเด็นการพัฒนาที่ 1 ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐานสากลและขยายฐานการตลาดนานาชาติ	3 โครงการ 6 กิจกรรม	56,527,500
ประเด็นการพัฒนาที่ 2 สร้างเสริมและยกระดับการค้า การลงทุน การท่องเที่ยว และอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับสู่เศรษฐกิจมูลค่าสูง	4 โครงการ 8 กิจกรรม	78,287,400
ประเด็นการพัฒนาที่ 3 พัฒนาคุณภาพชีวิต และเสริมสร้างความมั่นคงปลอดภัยตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	1 โครงการ 7 กิจกรรม	53,098,000
ประเด็นการพัฒนาที่ 4 พัฒนาการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน	1 โครงการ 1 กิจกรรม	3,227,000
ค่าใช้จ่ายในการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ	1	9,000,000
รวม	**10 โครงการ 22 กิจกรรม**	**200,139,900**

***__หมายเหตุ__ : ถูกตัดในขั้นคณะอนุกรรมาธิการจังหวัด/กลุ่มจังหวัด และแผนบูรณาการพัฒนาพื้นที่ระดับภาค ในคณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 สภาผู้แทนราษฎร งบประมาณ 2,000,000 บาท คงเหลืองบประมาณ 198,139,000 บาท